

SUV XO‘JALIGI SOHASIDA KASBIY MALAKALARNI
RIVOJLANTIRISH BO‘YICHA TARMOQ KENGASHI

KASBIY STANDART

**SUV XO‘JALIGIDA
AVTOMATLASHTIRILGAN
BOSHQARUV**

“Suv xo‘jaligi avtomatlashtirilgan boshqaruv” kasbiy standarti 2025-yil 18-dekabrda Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo‘yicha Respublika kengashi majlisining 114-son bayoni bilan tasdiqlangan “Kasbiy standart shakli” hamda Milliy malaka tizimini rivojlantirish instituti direktorining 2025-yil 19-dekabrda 55-son buyrug‘i bilan tasdiqlangan “Kasbiy standartlarni ishlab chiqish va yangilash metodologiyasi”ga muvofiq, Suv xo‘jaligi sohasida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo‘yicha tarmoq kengashi tomonidan ishlab chiqilgan.

KASBIY STANDART

Suv xo'jaligi avtomatlashtirilgan boshqaruv

Reyestr raqami:

UZ-KS-2026-T1.0-0102

I. Umumiy ma'lumotlar

1. Kasbiy standartning qo'llanilish sohasi: Ushbu Kasbiy standart Suv xo'jaligi avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimi operatori, Texnik-gidrotexnik, Gidromeliorativ mashina va jihozlar texnik-mexanigi, Texnik-gidrolog, Suv xo'jaligi avtomatlashtirilgan obyektlarini ekspluatatsiya qilish bo'yicha texnik, kasblari bo'yicha ta'lim dasturlarini ishlab chiqishda, kasbiy malakalarni mustaqil baholashda, shuningdek, tashkilotlarda xodimlarni boshqarish sohasida keng ko'lamli vazifalarni hal qilishda qo'llaniladi.

2. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi asosiy tushunchalar va atamalar qo'llaniladi:

bilim – kasbiy faoliyat doirasidagi vazifalarni bajarish uchun zarur bo'ladigan, o'rganilgan va o'zlashtirilgan ma'lumotlar;

DACUM – korxonaning tajribali xodimlaridan iborat ekspert guruhlarida tuzilgan guruh muhokamalarini o'tkazish usuli;

informal ta'lim – aniq maqsadga yo'naltirilgan, ammo institutsionallashtirilmagan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtirmagan), rasmiy yoki norasmiy ta'limdan ko'ra kamroq tashkillashtirilgan va tarkiblashtirilgan hamda oiladagi, ish joyidagi, yashash joyidagi va kundalik hayotdagi o'quv faoliyatini o'z ichiga olgan ta'lim shakli;

iqtisodiy faoliyat turi – savdo uchun mo'ljallangan mahsulot ishlab chiqarish (xizmat ko'rsatish) maqsadida u yoki bu turdagi resurslarni (uskunalar, mehnat, texnologiya va boshqalar) birlashtirishga asoslangan ishlab chiqarish jarayoni;

kasb – ko'nikma va bilimlarni talab qiladigan muayyan funksiyalar va vazifalarni bajarish bilan bog'liq bo'lgan faoliyat turi;

kasb xaritasi – kasb nomi, mehnat funksiyalari tavsifi, kasbga qo'yiladigan asosiy xususiyatlar va talablarni o'z ichiga olgan muayyan kasb to'g'risidagi tizimlashtirilgan ma'lumotlarni o'z ichiga olgan kasbiy standartning tarkibiy elementi;

kasbiy standartlar reyestri – bu kasbiy standartlarning nomi, qamrab olingan kasblar, uni qabul qilishga oid qaror (buyruq) rekvizitlari hamda amal qilish muddatini o'z ichiga olgan tizimlashtirilgan ro'yxat;

ko'nikma – mehnat vazifasi doirasida alohida yoki yakka harakatlarni jismoniy va aqliy jihatdan bajarish;

mehnat funksiyasi – kasbiy faoliyat doirasida xodim tomonidan belgilangan natijaga erishish uchun amalga oshiriladigan mehnat vazifalari majmui;

mehnat vazifasi – mehnat funksiyasi doirasida xodimga yuklanadigan (topshiriladigan) ishning aniq turi;

mehnat harakatlari – xodimning mehnat predmeti bilan o'zaro ta'sirida muayyan mehnat natijasiga erishiladigan jarayon;

norasmiy ta'lim – ta'lim xizmatlari taqdim etilishini ta'minlovchi shaxs yoki tashkilot tomonidan institutsionallashtirilgan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtiruvchi), aniq maqsadga yo'naltirilgan va rejalashtirilgan, shaxsni butun hayoti davomida o'qitishdagi rasmiy ta'limga qo'shimcha va (yoki) uning muqobil shakli.

3. Kasbiy standartni ishlab chiqishga asos bo'lgan normativ huquqiy hujjatlar:

O'zbekiston Respublikasining 2025-yil 30-iyuldagi O'RQ–1076-son Qonuni bilan tasdiqlangan "O'zbekiston Respublikasining Suv kodeksi".

O'zbekiston Respublikasining "Gidrotexnika inshootlarining xavfsizligi to'g'risida" 2023-yil 30-avgustdagi O'RQ–865-son Qonuni.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Qishloq xo'jaligida yer va suv resurslaridan samarali foydalanish chora-tadbirlari to'g'risida" 2019-yil 17-iyundagi PF–5742-son Farmoni;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi suv xo'jaligini rivojlantirishning 2020–2030-yillarga mo'ljallangan konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida" 2020-yil 10-iyuldagi PF–6024-son Farmoni;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yangi O'zbekiston ma'muriy islohotlarini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2022-yil 21-dekabrda PF–269-son Farmoni;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Respublika ijro etuvchi hokimiyat organlari faoliyatini samarali yo'lga qo'yishga doir birinchi navbatdagi tashkiliy chora-tadbirlar to'g'risida" 2023-yil 21-yanvardagi PF–14-son Farmoni;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ma'muriy islohotlar doirasida Suv xo'jaligi sohasida davlat boshqaruvini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to'g'risida" 2023-yil 20-iyundagi PF–101-son Farmoni;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Suv xo'jaligida zamonaviy boshqaruv tizimini joriy qilish va rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlarini belgilash to'g'risida" 2024-yil 7-maydagi PF–74-son Farmoni;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Suv sohasini raqamlashtirish jarayonini yanada jadallashtirish va barqaror rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2025-yil 13-oktabrdagi PF–183-son Farmoni.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2017–2021-yillarda qayta tiklanuvchi energetikani yanada rivojlantirish, iqtisodiyot tarmoqlari va ijtimoiy sohada energiya samaradorligini oshirish chora-tadbirlari dasturi to'g'risida" 2017-yil

26-maydagi PQ–3012-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Suv resurslarini boshqarish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2019-yil 9-oktabrdagi PQ–4486-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Qishloq xo‘jaligida suv tejavchi texnologiyalarni joriy etishni rag‘batlantirish mexanizmlarini kengaytirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2019-yil 25-oktabrdagi PQ–4499-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Jizzax va Sirdaryo viloyatlarida suv resurslaridan samarali foydalanish va yerlarning meliorativ holatini yaxshilash bo‘yicha kechiktirib bo‘lmaydigan chora-tadbirlar to‘g‘risida” 2020-yil 11-avgustdagi PQ–4801-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Qoraqalpog‘iston Respublikasida suv resurslaridan samarali foydalanish va yerlarning meliorativ holatini yaxshilash bo‘yicha kechiktirib bo‘lmaydigan chora-tadbirlar to‘g‘risida” 2020-yil 5-dekabrdaqi PQ–4912-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Qishloq xo‘jaligida suvni tejaydigan texnologiyalarni joriy etishni yanada jadal tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2020-yil 11-dekabrdaqi PQ–4919-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasida suv resurslarini boshqarish va irrigatsiya sektorini rivojlantirishning 2021–2023-yillarga mo‘ljallangan strategiyasini tasdiqlash to‘g‘risida” 2021-yil 24-fevraldaqi PQ–5005-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasi Suv xo‘jaligi vazirligi faoliyatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2021-yil 6-apreldaqi PQ–5055-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Aydar-Arnasoy ko‘llar tizimi boshqaruvini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2022-yil 22-fevraldaqi PQ–141-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Qishloq xo‘jaligida suvni tejaydigan texnologiyalarni joriy etishni yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2022-yil 1-martdaqi PQ–144-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Quy bo‘g‘inda suv resurslarini boshqarishni takomillashtirish hamda suv iste‘molchilari orasidagi munosabatlarni tartibga solish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2022-yil 1-martdaqi PQ–145-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasi Suv xo‘jaligi vazirligi faoliyati yanada takomillashtirilganligi munosabati bilan O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining ayrim qarorlariga o‘zgartirishlar kiritish to‘g‘risida” 2022-yil 13-apreldaqi PQ–205-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Orolbo‘yi havzasida suv resurslarini iqlim o‘zgarishiga mos holda boshqarish” loyihasini Osiyo taraqqiyot banki ishtirokida amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2022-yil 27-sentyabrdaqi PQ–381-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Suv ta'minoti og'ir bo'lgan hududlardagi aholi tomorqa yerlari va dehqon xo'jaliklarini suv bilan kafolatli ta'minlash maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ayrim qarorlariga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida" 2022-yil 12-oktyabrdagi PQ-394-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Toshkent viloyatida qishloq xo'jaligini yanada rivojlantirishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida" 2022-yil 1-dekabrdagi PQ-435-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Suv xo'jaligi sohasida investitsiya mablag'laridan samarali foydalanish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2015-yil 24-martdagi "Janubiy Qoraqalpog'istonda suv resurslarini boshqarishni yaxshilash" loyihasini Jahon banki ishtirokida amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-2324-son qaroriga o'zgartirishlar kiritish haqida" 2022-yil 7-dekabrdagi PQ-437-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yer osti suv resurslarini muhofaza qilish va ulardan oqilona foydalanishni tartibga solish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" 2022-yil 7-dekabrdagi PQ-439-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Suv resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish bo'yicha kechiktirib bo'lmaydigan chora-tadbirlar to'g'risida" 2023-yil 1-apreldagi PQ-107-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi aholisi va hududining seysmik xavfsizligini ta'minlash tizimini yanada takomillashtirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" 2023-yil 16-maydagi PQ-158-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Baliqchilik xo'jaligi ehtiyojlari uchun suv havzalaridan foydalanish tartibini takomillashtirish hamda baliq ovlash va suv bo'yi turizmi maskanlarini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2023-yil 18-avgustdagi PQ-281-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston – 2030" strategiyasini 2023-yilda sifatli va o'z vaqtida amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2023-yil 11-sentabrdagi PQ-300-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Quyida bo'g'inda suv resurslarini boshqarish tizimini takomillashtirish hamda suv resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2024-yil 5-yanvardagi PQ-5-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasida suv resurslarini boshqarish va irrigatsiya sektorini rivojlantirishning 2025–2028-yillarga mo'ljallangan dasturini tasdiqlash to'g'risida" 2025-yil 15-avgustdagi PQ-250-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Quyida bo'g'inda suv resurslarini boshqarish tizimini yanada takomillashtirish hamda sohaning xususiy sektor uchun jozibadorligini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2025-yil 14-oktabrdagi PQ-302-son Qarori.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Tabiatdan foydalanish sohasida davlat xizmatlari ko'rsatishning ayrim ma'muriy reglamentlarini tasdiqlash to'g'risida" 2018-yil 31-martdagi 255-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Suv xo'jaligi tashkilotlari tomonidan sanoat va energetika tashkilotlariga texnik suv yetkazib berish bo'yicha ko'rsatilgan xizmatlar uchun haq to'lash tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida" 2018-yil 12-dekabrda 1008-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "2019–2020-yillarda suv ta'minoti og'ir bo'lgan hududlardagi aholi tomorqalariga suv yetkazib berish uchun sug'orish quduqlarini qazishga doir chora-tadbirlar to'g'risida" 2018-yil 14-dekabrda 1019-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Samarqand shahri hududidagi kanallar va kollektor-drenaj tarmoqlarining holatini yaxshilash va atroflarini obodonlashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2019-yil 17-aprelda 322-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Samarqand viloyatida Bulung'ur suv omborini qurish" loyihasini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2019-yil 17-mayda 413-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "O'zbekiston Respublikasi Suv xo'jaligi vazirligining "O'zsuvqurilishta'minot" respublika birlashmasi tarkibidagi "Gidromexanizatsiya" davlat unitar korxonasini tugatish to'g'risida" 2019-yil 14-iyunda 497-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "O'zbekiston Respublikasi hududidagi suv obyektlarining suvni muhofaza qilish va sanitariya-muhofaza zonalarini belgilash tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida" 2019-yil 11-dekabrda 981-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Suv iste'molchilari uyushmalari faoliyatini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2019-yil 11-dekabrda 982-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "O'zbekiston Respublikasi hukumatining ayrim qarorlariga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida" 2020-yil 15-yanvarda 26-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Qishloq xo'jaligi ishlab chiqaruvchilarining suvni tejaydigan texnologiyalarni joriy etish bo'yicha xarajatlarning bir qismini qoplash chora-tadbirlari to'g'risida" 2021-yil 23-fevralda 95-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Suv resurslaridan oqilona foydalanish va suv xo'jaligi obyektlaridan foydalanish borasida davlat-xususiy sheriklikni kengaytirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2021-yil 10-aprelda 199-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Aydar-Arnasoy ko'llar tizimi boshqaruvini tashkil etishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida" 2022-yil

26-martdagi 136-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Quyi bo'g'inda suv resurslarini boshqarish samaradorligini oshirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" 2022-yil 19-apreldagi 196-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "2022-yilda kutilayotgan suv tanqisligi sharoitida qishloq xo'jaligi ekinlarini suv bilan ishonchli ta'minlashga qaratilgan kechiktirib bo'lmaydigan chora-tadbirlar to'g'risida" 2022-yil 10-maydagi 243-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Qishloq xo'jaligi ishlab chiqaruvchilarining suvni tejaydigan sug'orish texnologiyalarini joriy etish va muqobil energiyadan foydalanish bo'yicha xarajatlarining bir qismini qoplashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" 2022-yil 7-iyundagi 315-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "O'zbekiston Respublikasi Suv xo'jaligi vazirligi faoliyati takomillashtirilishi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasi hukumatining ayrim qarorlariga o'zgartirishlar kiritish, shuningdek, ba'zilarini o'z kuchini yo'qotgan deb hisoblash to'g'risida" 2022-yil 18-iyuldagi 388-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Qashqadaryo viloyatining Shahrisabz tumanida Tamshush suv inshootlaridan foydalanish direksiyasini tashkil etish to'g'risida" 2022-yil 21-sentabrdagi 517-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Qashqadaryo viloyati tajribasi asosida suv resurslarini boshqarish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2022-yil 12-dekabrdagi 703-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Yerlar degradatsiyasiga qarshi kurashish tadbirlarini monitoring qilish, baholash va hisobot shakllarini ishlab chiqish hamda ularning natijalarini chop etish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida" 2023-yil 2-fevraldagi 50-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Xorazm viloyati hududidan oqib o'tgan Amudaryo daryosining qirg'oq himoya dambalari va inshootlarini sel-toshqin suvlaridan himoya qilish ishlarini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida" 2023-yil 11-avgustdagi 365-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Qashqadaryo viloyatining Kasbi tumanida qishloq xo'jaligida suv hisobini yuritish tizimini raqamlashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2023-yil 14-avgustdagi 371-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Davlatga tegishli suv havzalarini tadbirkorlik subyektlariga "e-auksion" elektron savdo platformasi orqali ijaraga berish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida" 2023-yil 2-sentabrdagi 441-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Suv omborlarida seysmologik va seysmometrik kuzatuvlar tizimi takomillashtirilganligi munosabati bilan Vazirlar Mahkamasining "Respublikaning seysmik faol hududlarida joylashgan suv omborlarida instrumental seysmologik kuzatuvlarni doimiy amalga oshirish

tizimini joriy etish to'g'risida" 2020-yil 17-dekabrda 792-son qaroriga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish haqida" 2023-yil 19-sentabrda 479-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "O'zbekiston Respublikasi Suv xo'jaligi vazirligi huzuridagi suv xo'jaligi obyektlari xavfsizligini va suvdan foydalanishni nazorat qilish inspeksiyasi faoliyatini tartibga soluvchi ayrim normativ-huquqiy hujjatlarni tasdiqlash to'g'risida" 2023-yil 27-sentabrda 500-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Suv yetkazib berish xizmati" davlat muassasalari faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida" 2024-yil 9-fevralda 79-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Gidrotexnika inshootlaridan foydalanish davrida favqulodda vaziyatlar natijasida yetkazilgan zararining o'rnini qoplash tartibini belgilash to'g'risida" 2024-yil 30-iyulda 457-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "O'zbekiston Respublikasi Suv xo'jaligi vazirligi faoliyatini tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlarni tasdiqlash to'g'risida" 2024-yil 7-oktabrda 645-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Suvdan foydalanish va uni muhofaza qilish ustidan davlat nazoratining samaradorligini oshirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" 2025-yil 7-iyunda 352-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Sug'oriladigan yerlarning meliorativ holatini yaxshilash dasturlarini shakllantirish va amalga oshirish ishlarini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2025-yil 30-iyunda 401-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Suv xo'jaligi sohasida ilmiy-tadqiqot ishlarini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2025-yil 31-iyulda 482-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "O'zbekiston Respublikasida suv xo'jaligi balanslarini tuzish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida" 2025-yil 28-avgustda 545-son Qarori.

4. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi qisqartirishlar qo'llaniladi:

masalan

MMR – Milliy malaka ramkasi;

TMR – Tarmoq malaka ramkasi.

II. Kasbiy standartning pasporti

1.	Kasbiy standartning nomi:	Suv xo'jaligi avtomatlashtirilgan boshqaruv	
2.	Kasbiy faoliyatning asosiy maqsadi:	Suv xo'jaligi avtomatlashtirilgan boshqaruv qurilmalarining to'g'ri, xavfsiz va samarali ishlashini ta'minlash, ularni boshqarish, texnik xizmat ko'rsatish, joriy/profilaktik ta'mirlash ishlarini amalga oshirish.	
3.	IFUT bo'yicha seksiya, bo'lim, guruh, sinf va kichik sinf:	<p>A Qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligi</p> <p>01 Dehqonchilik va chorvachilik, ovchilik va bu sohalarda xizmat ko'rsatish</p> <p>01.6 Qishloq xo'jalik sohasidagi yordamchi faoliyat turlari</p> <p>01.61 Qishloq xo'jalik ekinlari yetishtirish sohasidagi yordamchi faoliyat turlari</p> <p>01.61.3 Qishloq xo'jalik sug'orish uskunalariga xizmat ko'rsatish</p> <p>F Qurilish</p> <p>42 Fuqarolik obyektlarini qurish</p> <p>42.2 Muhandislik inshootlari qurish</p> <p>42.21 Taqsimlovchi muhandislik obyektlarini qurish</p> <p>42.21.0 Taqsimlovchi muhandislik obyektlarini qurish</p> <p>42.91 Suv inshootlarini qurish</p> <p>42.91.0 Suv inshootlarini qurish</p>	
4.	Kasbiy standartning qisqacha mazmuni:	Uzluksiz, xavfsiz va samarali ishlashini ta'minlovchi o'rta bo'g'in texnigi va suv ta'minoti, sug'orish tizimlarida suvlarning ish rejimini kuzatadi, ularni ishga tushiradi, nazorat qiladi, texnik xizmat ko'rsatadi va nosozliklarni bartaraf etadi. Mutaxassis o'z faoliyatida gidravlika, elektrtexnika, mexanika va avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari asoslariga tayanadi. Kasb O'zbekiston sharoitida suv resurslaridan samarali foydalanish, qishloq xo'jaligi tizimini barqaror yuritishda muhim ahamiyatga ega.	
5.	Qamrab olingan kasblar ro'yxati va malaka darajasi:	Kasblar kodi va nomi:	TMR dagi malaka darajasi:
		31159002 Hidromeliorativ mashina va jihozlar texnik-mexanigi	5
		31159022 Texnik-gidrotexnik	5
		31172012 Texnik-gidrolog	5
		31324003 Suv xo'jaligi avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimi operatori	5
		31324004 Suv xo'jaligi avtomatlashtirilgan obyektlarini ekspluatatsiya qilish bo'yicha texnik	5

III. Kasbiy faoliyat turining funksional xaritasi

Kasblar		Mehnat funksiyalari		Mehnat vazifalari	
T/r	Kodi va nomi	Kodi	Nomi	Kodi	Nomi
1	31324003 Suv xo'jaligi avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimi operatori	A1.5	Suv uskunalarining texnik holatini tekshirish	A1.01.5	Vizual va instrumental usulda holatini aniqlash
				A1.02.5	Uskunalarni ishga tushirishdan oldin va so'ng tekshirish
		A2.5	Suvlarni va ularning qismlarini ta'mirlash	A2.01.5	Nosoz qismlarni aniqlab, ularni ta'mirlash yoki almashtirish
				A2.02.5	Ta'mirdan so'ng yig'ish, sozlash va ishga tushirish
				A2.03.5	Podshipnik, muhr, impeller, val, korpus, mufta kabi qismlar bilan ishlash
		A3.5	Uskunalarni montaj va demontaj qilish	A3.01.5	Texnik chizmalar asosida jihozlarni yig'ish va qismlarga ajratish
				A3.02.5	Yangi yoki ta'mirdan chiqqan Suvlarni o'rnatish
				A3.03.5	Quvurlar, armaturalar va biriktiruvchi qismlarni ulash
		A4.5	Suv stansiyalarini ekspluatatsiya qilish	A4.01.5	Suvni ishga tushirish, ishlash jarayonida kuzatish va to'xtatish
				A4.02.5	Oqim, bosim, harorat kabi parametrlarni doimiy nazorat qilish
				A4.03.5	Zaxira Suvlarni ulash va avtomatik tizimlarni sozlash
		2	31159022 Texnik-gidrotexnik	B1.5	Suv qurilmalari va ularning yordamchi uskunalarini ishga tushirish va to'xtatish
B1.02.5	Bosim, daraja, harorat kabi ishchi parametrlarni belgilangan rejimga keltirish				
B2.5	Suv stansiyalaridagi qurilmalarni texnologik rejim asosida boshqarish			B2.01.5	Zaxira Suvlarni navbatmanavbat ulash
				B2.02.5	Vana, klapan, kranlarni to'g'ri tartibda ochish/yopish
B3.5				B3.01.5	Moylash, sathni tekshirish

			Yengil texnik xizmat ishlarini bajarish	B3.02.5	Filtrlarni, havo chiqarish valflarini tozalash		
		B4.3	Nosozliklar haqida mexanik (chilangar) va dispetcherga xabar berish	B4.01.5	Avariya holatlarida favqulodda to'xtatish		
				B4.02.5	Yozma va og'zaki axborot berish		
3	31159002 Gidromeliorativ mashina va jihozlar texnik-mexanigi	D1.5	Meliorativ texnikalarni boshqarish	D1.01.5	Texnikaning texnik holatini ishga tushirishdan oldin tekshirish (dvigatel, gidravlika, tormoz, signal tizimi)		
				D1.02.5	Suv chiqarish yoki sug'orish tizimlarida yer osti quvurlarini yotqizish ishlarini bajarishda texnikani boshqarish		
		D2.5	Meliorativ texnikani boshqarish va ekspluatatsiya qilish	D2.01.5	Meliorativ texnikaning ishga tayyor holatini ta'minlash		
				D2.02.5	Sug'orish, quritish, drenaj, yer tekislash, ariq va kanal qazish ishlarini bajarish		
				D2.03.5	Meliorativ texnika ekspluatatsiyasi bo'yicha texnik hujjatlarni yuritish		
		D3.5	Suv va drenaj tizimlarini ishlatish	D3.01.5	Suv va drenaj qurilmalarining ishga tayyorligini tekshirish		
				D3.02.5	Suv va drenaj tizimlarini ishga tushirish		
				D3.03.5	Suv chiqarish va drenajlash jarayonini boshqarish		
		4	31172012 Texnik-gidrolog	E1.5	Melioratsiya tizimlarini loyihaviy hujjatlar asosida o'rganish va tahlil qilish	E1.01.5	Loyihaviy hujjatlar to'plamini yig'ish va tizimlashtirish
						E1.02.5	Tizim elementlari (kanal, quvur, drenaj tarmog'i, Suv stansiyasi va h.k.) o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash
E1.03.5	Geologik va gidrologik sharoitlarga loyiha mosligini tekshirish						
E2.5	Melioratsiya tizimlarining texnik holatini nazorat qilish			E2.01.5	Melioratsiya tizimlari holatini rejalashtirilgan tekshiruv asosida ko'zdan kechirish		
				E2.02.5	Gidromeliorativ qurilmalarning ishlashini kuzatish		
				E2.03.5	Tizimdagi nosozliklarni aniqlash va hujjatlashtirish		
E3.5				E3.01.5	Meliorativ texnika va uskunaning ishga tayyorligini tekshirish		

			Meliorativ texnika va uskuna ishlashini nazorat qilish	E3.02.5	Texnika va uskunani ishga tushirish va ishlash jarayonini nazorat qilish
				E3.03.5	Texnik xizmat ko'rsatish ishlarini nazorat qilish
5	31324004 Suv xo'jaligi avtomatlashtirilgan obyektlarini ekspluatatsiya qilish bo'yicha texnik	F1.5	Montaj va ta'mirlash ishlari uchun kerakli chizmalar, sxemalar, texnik shartlarni o'rganish va tayyorlash	F1.01.5	Montaj va ta'mirlash ishlari uchun kerakli chizmalar, sxemalar, texnik shartlarni o'rganish va tayyorlash
		F2.5	Suv stansiyalari jihozlarini montajga tayyorlash va o'rnatish	F2.01.5	Asosiy jihozlar (Suvlar, armaturalar, quvurlar) va yordamchi mexanizmlarni joylashtirish
				F2.02.5	O'rnatilayotgan uskunalarning to'g'ri joylashuvi va muvofiqligini nazorat qilish
		F3.5	Gidrotexnik inshootlardagi texnologik jihozlarni sozlash va tekshirish	F3.01.5	To'g'on, suv ombori, kanal, suv chiqarish tizimi jihozlarini texnik tekshirish
				F3.02.5	Germetiklik, oqim, bosim va daraja ko'rsatkichlarini sinovdan o'tkazish

IV. Kasblar kartasi va mehnat vazifalari tavsifi

Kasbning nomi	Suv xo'jaligi avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimi operatori	
Mashg'ulot nomining kodi	31324	
TMR bo'yicha malaka darajasi	5	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	<p>Maxsus ruxsatlar: Ishga 18 yoshga to'lganlar qabul qilinadi. Qonun hujjatlarida belgilangan tartibda majburiy dastlabki (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan), shuningdek, navbatdan tashqari tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan) o'tish. Ishchi kasbi sertifikati</p> <p>Ishga munosabat va xulqatvor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rahbarlariga o'z vaqtida va to'g'ri ma'lumotlarni taqdim etish; - o'z bilimi, tajribasi va vakolati doirasida qarorlar qabul qilish; - belgilangan vazifalarni ish vaqtidan unumli va oqilona foydalangan holda bajarish; - mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi, atrofmuhitni muhofaza qilish, sanitariyagigiyena, yong'in va elektr xavfsizligi qoidalariga rioya qilish; - o'z tajribasini hamkasblari bilan bo'lishish; - jamoa bilan inoq ishlash; - o'z vazifalariga bog'liq yangilik va innovatsiyalarni kuzatib borish, o'zlashtirish va joriy qilish. 	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	o'rta maxsus professional ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi	boshlang'ich professional ta'lim yoki o'rta professional ta'lim+norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:		
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:

Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
A1.5 Suv uskunalarining texnik holatini tekshirish	A1.01.5 Vizual va instrumental usulda holatini aniqlash	O`qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Ish jarayonini boshlash uchun tayyorlanish
		2. Uskuna va qurilmalarni vizual tekshiruv
		3. Suv uskunalarinig instrumental tekshiruv
		4. Bajarilgan ishlar natijalarni qayd etish
		Ko`nikmalar:
		Suv va uning qismlarini sinchiklab ko`zdan kechirish, shikastlanish, yoriq, korroziya va boshqa nuqsonlarni aniqlash
		O`lchov asboblari yordamida bosim, harorat, vibratsiya va elektr parametrlarini aniq o`lchash
		Olingan ma`lumotlarni solishtirish va texnik holat bo`yicha xulosa chiqarish
		Aniqlangan kamchiliklar va nosozliklar haqida yozma xulosa yoki hisobot tayyorlash
		Bilimlar:
		Suvlar va Suv stansiyalarining tuzilishi va ishlash prinsipi
		Texnik holat tushunchasi va diagnostika usullari
		Manometr, termometr, vibrometr, multimeter va boshqalar haqida nazariy va amaliy bilimlar
	Mexanik va elektr uskunalar haqida asosiy bilimlar	
	Ish jarayonida foydalaniladigan texnik hujjatlarni tushunish va bajarish qoidalari	
	Mehnat xavfsizligi va sanoat gigienasi qoidalari	
	A1.02.5 Uskunalarni ishga tushirishdan oldin va so`ng tekshirish	Mehnat harakatlari:
		1.Suvning ishga tushirilishini diqqat bilan kuzatish
		2.Asosiy parametrlarni o`lchash va nazorat qilish
		3.Nosozliklarni aniqlash
		4.Ishga tushirish va tekshiruv natijalarini qayd etish
		Ko`nikmalar:
		Asbobuskunalarni vizual tekshiruvdan o`tkazish
		Manometr, termometr, vibrometr, multimeter orqali texnik parametrlarni aniqlash
		Me`yordagi ish parametrlarini aniqlash va baholash
Ishga tushirishdagi xavfsiz ketmaketlikni bajara olish		
Qurilmani qo`lda yoki avtomatik rejimda ishga tushirish		

		Shovqin, tebranish, haddan tashqari isish va boshqa ogohlantiruvchi belgilarni tahlil qilish
		Tekshiruv natijalarini to'g'ri hujjatlashtirish va rasmiylashtirish
		Bilimlar:
		Uskunaning asosiy qismlari, ishlash prinsipi, sxemalari
		Qurilmaning xavfsiz ishga tushirilishi va to'xtatilishi bo'yicha tartib
		Vizual va instrumental tekshiruv usullari, o'lchov asboblari ishlash tamoyili
		Elektr motorlar, boshqaruv panellari bilan ishlashda ehtiyot choralar
		Ish oldidan va davomida rioya qilinishi lozim bo'lgan xavfsizlik talablari
		Suv stansiyasi sxemalari, pasportlari, ko'rsatmalarini tushunish
		Mas'uliyat va mustaqillik:
2. <i>Diagnostika natijalari asosida berilgan xulosa va hisobotlarning to'g'riligi uchun javobgarlikni o'z zimmasiga olish</i>		
3. <i>Texnik nosozlik yoki xavfli holatlarni o'z vaqtida aniqlab, tegishli mutasaddilarga xabar berish majburiyatini bajarish</i>		
4. Oddiy mexanik va vizual tekshiruv ishlarini bevosita rahbar nazoratisiz mustaqil bajarish		
A2.5 Suvlarni va ularning qismlarini ta'mirlash	A2.01.5 Nosoz qismlarni aniqlab, ularni ta'mirlash yoki almashtirish	Mehnat harakatlari:
		1. Dastlabki tekshiruvni amalga oshirish
		2. Diagnostika uskunalarini ulash va testdan o'tkazish
		3. Nosoz qismlarni aniqlash va joylashuvini belgilash
		4. Qismlarni ta'mirlash yoki almashtirish
		5. Qurilmani qayta yig'ish va xavfsizligini tekshirish
		6. Qurilmani elektr tarmog'iga ulab, sinov rejimida ishga tushirish
		7. Amalga oshirilgan ta'mirlash yoki almashtirish ishlarini qayd etish
		Ko'nikmalar:
		Nosoz qismlarni aniqlash ko'nikmasi
		Qurilmani xavfsiz tarzda qismlarga ajrata olish
		Ehtiyot qismlarni almashtira olish
Qayta yig'ish va sozlash ko'nikmalari		

		Payvandlash, kontaktlarni tozalash, murvat/boltlarni yangilash
		Bilimlar:
		Texnik chizmalar va sxemalarni o'qish
		Uskuna va qurilmalar tuzilishi va ishlash prinsipi
		Nosozliklarni aniqlashda qo'llaniladigan metodlar (vizual, akustik, funksional sinov)
		Materiallar va ehtiyot qismlar haqida bilim
		Ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish standartlari
		Asbobuskunalar bilan ishlash qoidalari
	A2.02.5 Ta'mirdan so'ng yig'ish, sozlash va ishga tushirish	Mehnat harakatlari:
		1. Barcha ehtiyot qismlar, asbobuskunalar va texnik hujjatlarni tayyorlash
		2. Qurilmani bosqichmabosqich yig'ish
		3. Elektr/elektron ulanishlarni tiklash
		4. Boshqaruv tizimini va xavfsizlik elementlarini sozlash
		5. Sinov ishga tushirishni amalga oshirish (test rejimida)
		Ko'nikmalar:
		Qurilmani to'g'ri yig'a olish
		Sozlash ishlarini bajarish
		Elektr va boshqaruv tizimlarini ulash
		Nosozliklarni aniqlash va tezkor sozlash
		Amalga oshirilgan yig'ish, sozlash va ishga tushirish ishlarini qayd etish
		Bilimlar:
		Qurilma va mexanizmlarning tuzilishi va ishlash prinsipi
		Yig'ish va demontaj texnologiyalari
		Sozlash usullari
	O'lchov asboblari va nazorat vositalari	
	Mehnat xavfsizligi va elektr xavfsizligi qoidalari	
	Texnik hujjatlar bilan ishlash	
	A2.03.5 Podshipnik, muhr, impeller, val, korpus, mufta kabi qismlar bilan ishlash	Mehnat harakatlari:
		1. Tayyorlov ishlarini amalga oshirish
		2. Qurilmani demontaj qilish
		3. Qismlarni ko'zdan kechirish va aniqlash
		4. Yaroqsiz qismlarni almashtirishga tayyorlash
		5. Sozlash va muvozanatlashtirish
	Ko'nikmalar:	

		Podshipniklarni to'g'ri ajrata va o'rnatib bera olish	
		Val va muftani markazlashtira olish	
		Impeller bilan ishlash	
		Mexanik qismlarni o'lchash va tekshira olish	
		Qurilmani texnologik tartibda yig'ish	
		Bilimlar:	
		Mexanik qismlarning tuzilishi va funksiyasi	
		Montaj va demontaj texnologiyalari	
		Texnik chizmalarni va o'lchov standartlarini o'qish	
		Asboblar bilan ishlash qoidalari	
		Materiallar xossalari	
		Mehnat va texnika xavfsizligi qoidalari	
		Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Qurilma va mexanizmlarning texnik sozligi va xavfsiz ishlashi uchun to'liq javobgarlik
			2. Almashtirilgan qismlar sifatini tekshirish va noto'g'ri yig'ish oqibatlarini oldini olish
3. Amalga oshirilgan ishlar bo'yicha texnik hujjatlar, dalolatnomalar va hisobotlar uchun mas'ul bo'lish			
4. Texnik topshiriq asosida o'z ishini mustaqil rejalashtira olish			
5. Nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha qaror qabul qilishda mustaqil ishlash			
6. Zaruratda rahbarga xabar berish va texnik takliflar kiritish tashabbusini ko'rsatish			
A3.5 Uskunalarni montaj va demontaj qilish	A3.01.5 Texnik chizmalar asosida jihozlarni yig'ish va qismlarga ajratish	Mehnat harakatlari:	
		1. Texnik chizmalarni o'rganish va tayyorlanish	
		2. Ish joyini tayyorlash va asboblarni tayyorlash	
		3. Jihozlarni qismlarga ajratish	
		4. Ish joyini tozalash va asboblarni tartibga keltirish	
		Ko'nikmalar:	
		Texnik chizmalar bo'yicha ish olib borish	
		Jihozlarni qismlarga ajratish va yig'ish ko'nikmasi	
		Asbobuskunalardan samarali foydalanish	
		Detallarni ko'zdan kechirish, o'lchash, nosozlik va yoriqlarni aniqlash	
		Mehnat xavfsizligi qoidalariga rioya qilish	
		Bilimlar:	
		Jihozlarning konstruksiyasi, o'lchamlari va qismlar o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlay olish	

		Jihzlarning tuzilishi va ishlash prinsiplari
		Mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik qoidalari
		Asbobuskunalar va montaj usullari haqida bilim
		Qismlarning sifati va mosligini aniqlash mezonlari, o'lchov vositalaridan foydalanish qoidalari
	A3.02.5 Yangi yoki ta'mirdan chiqqan Suvlarni o'rnatish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish jarayoni uchun zarur vositalar va jihozlarni aniqlash
		2. Suv o'rnatilishi kerak bo'lgan joyni tozalash va tekislash
		3. Elektr ulanishlarni xavfsizlik qoidalariga muvofiq bajarish
		4. Suvning aylanish yo'nalishi va mexanik bog'lanishlarni nazorat qilish
		Ko'nikmalar:
		Suvni o'rnatish va elektr ulanish sxemasini o'zlashtirish
		Suv ishini nazorat qilish, nosozliklarni aniqlash va tuzatish
		Suvlarni to'g'ri joylashtirish, mahkamlash va ulanishlarni bajarish
		Elektromotor va elektr tizimlarini xavfsiz ulash
		Mehnat muhofazasi va xavfsizlik qoidalariga rioya qilish
		Zarurat bo'lganda boshqa mutaxassislar bilan hamkorlikda ishlash
		Bilimlar:
		Ish joyini tayyorlash va mehnat muhofazasi qoidalari
		Mexanik o'rnatish va biriktirish usullari
		Suvlar va ularning qurilishi haqida bilim
	Texnik chizmalarni o'qish va talqin qilish	
	Elektr xavfsizligi qoidalari	
	A3.03.5 Quvurlar, armaturalar va biriktiruvchi qismlarni ulash	Mehnat harakatlari:
		1. Quvurlar va armaturalarni ulash bo'yicha texnik chizmalar va ishlash ko'rsatmalarini o'rganish
		2. Quvurlar va armaturalarni tayyorlash
		3. Biriktiruvchi qismlarni tayyorlash
		4. Zarur o'lchov asboblari yordamida o'lchovlarni tekshirish
		Ko'nikmalar:
Chizmalar asosida quvurlar va armaturalarni to'g'ri ulash		
Quvurlarni kesish, tayyorlash va ulash		
Biriktiruvchi qismlardan foydalanish ko'nikmasi		
Ulanishning mustahkamligi va muhrlanishini nazorat qilish, nosozliklarni aniqlash		
Bilimlar:		

		Quvurlar va armaturalarni ulash bo'yicha chizmalarni tushunish, o'lchamlar va ulanish tartibini bilish
		Quvurlar va armaturalarning qurilishi va ishlash prinsiplari
		Ulanish turlari va usullari
		Asbobuskunalar va biriktiruvchi elementlar haqida bilim
		Mehnat muhofazasi va xavfsizlik qoidalari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Ishni texnik talab va standartlarga muvofiq bajarish, noto'g'ri yig'ish yoki ulash natijasida jihozlarning ishlashiga salbiy ta'sir ko'rsatmaslik uchun javobgarlik
		2. Qismlarni to'g'ri ajratish, Suv va quvurlarni to'g'ri o'rnatish va ulash, sifatli va mustahkam bog'lanishni ta'minlash
		3. Ulanish usullarini tanlash, asbobuskunalardan foydalanish tartibini belgilash, kichik sozlash va tuzatish ishlarini amalga oshirishda mustaqil qarorlar qabul qilish
		4. Ish paytida xavfsizlik qoidalariga rioya qilishni ta'minlash, o'z xatolaridan kelib chiqadigan xavfxatarlarni oldini olishga mustaqil e'tibor berish
	A4.5 Suv stansiyalarini ekspluatatsiya qilish	A4.01.5 Suvni ishga tushirish, ishlash jarayonida kuzatish va to'xtatish
1. Ishga tushirishga tayyorgarlik		
2. Suvni ishga tushirish		
3. Ishlash jarayonida kuzatish		
4. Suvni to'xtatish		
Ko'nikmalar:		
Suvni ishga tushirish va to'xtatish bo'yicha amaliyot		
Ish parametrlarini o'qish va baholash ko'nikmasi		
Shovqin, tebranish va oqishlarni aniqlash		
Suvni xavfsiz to'xtatish		
Nosozlik bo'yicha rahbarga yoki ustaga xabar berish		
Bilimlar:		
Suvlarning turlari va ishlash prinsiplari		
Boshqaruv tizimlari va ulanish sxemalari		
O'lchov asboblari va sensorlar haqida bilim		
Mehnat muhofazasi va elektr xavfsizligi qoidalari		
Suv xavfsizlik tizimlari va himoya vositalari		
A4.02.5 Oqim, bosim, harorat kabi parametrlarni		Mehnat harakatlari:
		1. Nazorat qilinadigan uskunalar ro'yxatini aniqlash
	2. Parametrlarni kuzatish jarayoni	
	3. Muammolarni aniqlash va choralar ko'rish	

	doimiy nazorat qilish	4. Ish vaqti tugagach o'lchov asboblari o'chirib qo'yish (agar kerak bo'lsa), tozalash, joyiga qo'yish
		Ko'nikmalar:
		Asboblardan ishlash ko'nikmalari
		Parametrlarning normal holatini aniqlash
		Nosozliklarni tez aniqlash va choralar ko'rish
		O'lchov natijalarini ish jurnali yoki elektron monitoring tizimiga to'g'ri va aniq kiritish
		Parametrlardagi mayda og'ishlarni ham e'tibordan chetda qoldirmaslik
		Bilimlar:
		Texnik bilimlar
		Nazorat ostidagi jarayonlarning texnologik talablari
		Avtomatik nazorat va himoya tizimlari haqida bilim
		Mehnat xavfsizligi va favqulodda vaziyat qoidalari
		Nosozlik belgilari va ularning oqibatlari
	A4.03.5 Zaxira Suvlarni ulash va avtomatik tizimlarni sozlash	Mehnat harakatlari:
		1. Avtomatika tizimining ishlash printsiplari va zaxira rejimi qachon ishga tushishini aniqlash
		2. Elektr asboblari, kalitlar, test asboblari, ulanish uchun quvurlar, klapanlar va muhrlash materiallarini tayyorlash
		3. Qurilmaning butligi, montajga tayyorligi, elektr va mexanik ulanish joylarining holatini tekshirish
		4. Suv avtomatik ravishda asosiy Suv nosoz bo'lganda yoki bosim me'yordan tushganda ishga tushishi uchun sensor va relaylar parametrlarini sozlash
		Ko'nikmalar:
		Quvur liniyalarini armaturalar orqali ulash va mahkamlash
		Elektr ulanish va sozlash ko'nikmasi
Nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish		
Avtomatik ishga tushirishni imitatsiya qilish (sinov holatida asosiy Suvni o'chirib zaxirani ishga tushirish)		
Amalga oshirilgan ulanish va sozlash jarayonlarini yozma yoki elektron shaklda hujjatlashtirish		
Bilimlar:		
Avaryo holatida signal berish, favqulodda to'xtatish (emergency stop), ortiqcha yukdan himoya tizimlari haqida bilim		
Elektr jihozlari va avtomatik boshqaruv		
Gidravlik va pnevmatik tizimlar asoslari		

		Suvlar va ularning ishlash prinsipi
		Mehnat muhofazasi va elektr xavfsizligi
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Ishlab chiqarish jarayonida Suvlar, armaturalar va avtomatik tizimlarning to'g'ri ishlashini ta'minlash
		2. Suv yoki avtomatik tizimning ishlashiga ta'sir ko'rsatuvchi parametrlar asosida mustaqil ravishda ish rejimini o'zgartirish yoki xizmat ko'rsatishni boshlash
		3. Nosozlik holatlarida tezkor va mustaqil harakat qilish
4. Me'yoriy texnik hujjatlar, eskizlar, elektrulanish sxemalari va texnologik yo'riqnomalar asosida mustaqil ishlay olish		
Texnik va/yoki texnologik talab		<ul style="list-style-type: none"> - Suv uskunalarining qurilishi, ishlash prinsiplari va texnik tavsiflari bo'yicha chuqur bilimga ega bo'lish - Ta'mirlash, montaj va demontaj ishlari uchun zarur bo'lgan asbobuskunalar va materiallardan foydalanish - Suv va Suv stansiyalarini ekspluatatsiya qilish va ta'mirlashning texnologik tartibqoidalarini bilish - Ishlab chiqarish xavfsizligi, mehnat muhofazasi va atrofmuhitni muhofaza qilish talablariga rioya qilish

Kasbning nomi	Texnik-gidrotexnik	
Mashg'ulot nomining kodi	31159	
TMR bo'yicha malaka darajasi	5	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	<p>Maxsus ruxsatlar: Ishga 18 yoshga to'lganlar qabul qilinadi. Qonun hujjatlarida belgilangan tartibda majburiy dastlabki (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan), shuningdek, navbatdan tashqari tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan) o'tish. Ishchi kasbi sertifikatini</p> <p>Ishga munosabat va xulqatvor: -rahbarlariga o'z vaqtida va to'g'ri ma'lumotlarni taqdim etish; -o'z bilimi, tajribasi va vakolati doirasida qarorlar qabul qilish; -belgilangan vazifalarni ish vaqtidan unumli va oqilona oydalangan holda bajarish; -mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi, atrofmuhitni muhofaza qilish, sanitariyagiyena, yong'in va elektr xavfsizligi qoidalariga rioya qilish.</p>	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar	o'rta maxsus professional ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi	boshlang'ich professional ta'lim yoki o'rta professional ta'lim+norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari		
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	3	Suv qurilmalari mashinisti
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
B1.5 Suv qurilmalari va ularning yordamchi	B1.01.5 Dvigatellarni ishga tushirish/to'xtatish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Dvigatel ishga tushishidan oldin tashqi ko'rik o'tkazish

uskunalarini ishga tushirish va to'xtatish		2. Boshqaruv tizimini tekshirish	
		3. Dvigatelni ishga tushirish	
		4. Ishlayotgan dvigatel holatini kuzatish	
		5. Avariya signalizatsiyasi va og'ish holatlarini aniqlash	
		Ko'nikmalar:	
		Belgilangan tartibda va texnologik reglamentga asosan dvigatelni ishga tushirish va xavfsiz tarzda to'xtatish	
		Ulovchi elementlar, elektr kalitlari, himoya qurilmalari va signal tizimlarini vizual va funksional tekshirish	
		Dvigatelning ish parametrlarini kuzatish	
		Nosozlikni aniqlash va dastlabki bartaraf etish	
		Bilimlar:	
		Monitoring va himoya vositalari	
		Elektr dvigatellarning tuzilishi va ishlash prinsipi	
		Dvigatelni ishga tushirish usullari	
		Moylash va sovitish tizimlari	
		Elektr xavfsizligi qoidalari	
	B1.02.5 Bosim, daraja, harorat kabi ishchi parametrlarni belgilangan rejimga keltirish		Mehnat harakatlari:
			1. O'lchov asboblari va datchiklar ko'rsatkichlarini o'rganish
			2. Texnologik reglament, yo'riqnoma yoki ishlab chiqarish grafikasi asosida kerakli ishchi parametrlar (bosim, harorat, daraja) me'yorini aniqlash
			3. Parametrlarni belgilangan rejimga keltirish uchun tegishli sozlash ishlarini bajarish
			4. Tizimni barqarorlashtirish va parametrlarni doimiy nazorat qilish
			Ko'nikmalar:
			Qurilmalardan o'qilgan raqamli yoki analog ko'rsatkichlarni to'g'ri tahlil qilish va ularni me'yor bilan solishtira olish
			Haroratning ortib ketishi, bosimning pasayishi yoki suyuqlik darajasining normadan chiqishini tezda aniqlash
		Armatura, klapan, regulyatorlar orqali bosim yoki darajani qo'lda yoki avtomatik tarzda me'yorga keltirish	
		Datchik, signalizatsiya va avtomatik regulyatorlar orqali tizimni muvozanatda saqlash	
		Texnik jurnal yoki elektron tizimda parametrlar, og'ish va kiritilgan o'zgarishlarni hujjatlashtirish	

		Bilimlar:
		Texnologik jarayonlar asoslari
		O'lchash asboblarning ishlash prinsipi
		Texnologik me'yor va rejimlar
		Avtomatik boshqaruv tizimlari
		Gidravlik va termodinamik asoslar
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Dvigatellarni ishga tushirish va to'xtatishni xavfsiz va texnologik me'yorlarga muvofiq bajarish
		2. Ishchi parametrlarni (bosim, harorat, daraja) doimiy ravishda monitoring qilish
		3. Dvigatellarni ishga tushirish va to'xtatishni mustaqil bajarish
		4. Jarayon davomida kichik o'zgarishlarni boshqaruv tizimi yordamida mustaqil amalga oshirish
B2.5 Suv stansiyalaridagi qurilmalarni texnologik rejim asosida boshqarish	B2.01.5 Zaxira Suvlarni navbatmanavbat ulash	Mehnat harakatlari:
		1. Zaxira Suvlarning texnik holatini tekshirish
		2. Elektr va yoqilg'i ta'minotini tekshirish, valf va klapanlarning ochilish holatini nazorat qilish
		3. Zaxira Suvlarni boshqaruv paneli yordamida tayyorlash
		4. Amalda bajarilgan harakatlar, o'zgartirishlar va kuzatuv natijalarini texnik jurnalda qayd etish
		Ko'nikmalar:
		Zaxira Suvlarning ishga tayyorligini tekshirish
		Suvlarni avtomatik navbat rejimida ishga tushirish va to'xtatish
		Suv yoki suyuqlik oqimini xavfsiz ravishda yo'naltira olish, oqimni kerakli yo'nalishga burish
		Datchiklar orqali bosim yoki haroratga mos ravishda zaxira Suv ishga tushishini avtomatik sozlay olish
	Bilimlar:	
	Klapanlar va armaturalar bilan ishlash qoidalari	
	Asosiy va zaxira Suvlar tuzilmasi, ishlash tartibi, ulanish sxemalari va yuklamani taqsimlash mexanizmlari	
	Rejalashtirilgan Suv almashtirish algoritmlari: vaqt bo'yicha, ish soatlari bo'yicha yoki yuklama taqsimoti bo'yicha	
	Tizim bosimi, oqim va harorat parametrlarining normativlari	
	Texnika xavfsizligi va mehnat muhofazasi talablari	
B2.02.5	Mehnat harakatlari:	

	<p>Vana, klapan, kranlarni to'g'ri tartibda ochish/yopish</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Quvurlar tarmog'i, vana, klapan va kranlarning joylashuvi, vazifasi va tartibli ishlash ketmaketligini aniqlash 2. Vana va klapanlarning sızdırmazlik, zang, ifloslanish, ishlashga tayyorligini tekshirish 3. Suv, kompressor yoki boshqa bosim ostidagi tizimlar bilan bog'liq bo'lsa, ularni avval tayyor holatga keltirish 4. Vana, klapan yoki kranlarni belgilangan tartibda ochish <p>Ko'nikmalar:</p> <p>Quvur tarmog'i va armatura joylashuvini aniqlash, oqim yo'nalishini belgilay olish</p> <p>Armaturani to'g'ri ketmaketlikda, bosim va oqimga zarar yetkazmasdan ochish/yopish</p> <p>Bosim, harorat, daraja ko'rsatkichlariga qarab armatura bilan ishlash bo'yicha qaror qabul qilish</p> <p>Operatsion xavfsizlik choralari ko'rish</p> <p>Texnik holatni vizual va funksional tekshirish</p> <p>Bilimlar:</p> <p>Texnologik quvurlar tizimlari sxemasi</p> <p>Bosim ostida ishlovchi armaturaning turlari</p> <p>Ishlab chiqarish reglamenti asosida ochish va yopish ketmaketligi, xavfsizlikni ta'minlash talablari</p> <p>Oqim, bosim va harorat fizikasi asoslari</p> <p>Ishlab chiqarish xavfsizligi qoidalari</p>
	<p>Mas'uliyat va mustaqillik:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suvlarni navbat bilan ulash rejimiga qat'iy rioya qilish 2. Klapan, vana, kranlarning ochilish/yopilish tartibini buzmaslik va texnologik xavfsizlikni ta'minlash 3. O'ziga biriktirilgan quvur liniyasi va Suv tizimlarining to'g'ri ishlash holatini doimiy kuzatib borish 4. Suvlar yuklamasini muvozanatlash bo'yicha amaliy harakatlarni mustaqil amalga oshirish 5. Klapanlar, kranlar yoki vanalarni mexanik nosozliklarga tekshirib, ularni aniqlash bo'yicha mustaqil tashxis qo'yish
<p>B3.5 Yengil texnik xizmat ishlarini bajarish</p>	<p>B3.01.5Moylash, sathni tekshirish</p>	<p>Mehnat harakatlari:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Qurilma, mexanizm yoki agregatning pasporti va texnik yo'riqnomasiga asosan moylanadigan nuqtalarni aniqlash

		2. Qo'lda, avtomatik, siqilgan havo yordamida yoki moy Suvi orqali moylash usulini aniqlash
		3. Ishlatiladigan moy turini aniqlash
		4. Moy sathini tekshirish uchun asbobdan foydalanish
		5. Sensorlar, klapanlar, Suvlar yoki avtomatik taqsimlagichlarning ishlash holatini ko'zdan kechirish
		Ko'nikmalar:
		Texnik hujjat asosida moylash nuqtalarini topish va aniqlash
		Moy sathini to'g'ri aniqlash
		Qurilmaga qarab to'g'ri uslubda (qo'lda, avtomatik, purkash orqali) moylashni bajarish
		Zarur miqdorda va sifatli moyni tanlab qo'shish
		Moylangan joyni ortiqcha iflosliklardan tozalash, ish joyida gigienik me'yorlarga rioya qilish
		Bilimlar:
		Texnik moylar va surkov materiallari turlari
		Moylash sxemalari va rejimlari
		Qo'lda moylash, avtomatik moylash, siqilgan havo bilan uzatish va moy Suvlari ishlash prinsipi
		Moy sathi nazorati usullari
		Asbobuskunalar, Suvlar, dvigatellar yoki mexanizmlarda moylanishi kerak bo'lgan qismlarni aniqlash usullari
		Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi
	B3.02.5 Filtrlarni, havo chiqarish valflarini tozalash	Mehnat harakatlari:
		1. Filtrlar va havo chiqarish valflarining ish faoliyatini, o'tkazuvchanligini, signalizatsiya yoki bosim ko'rsatkichlari orqali tekshirish
		2. Tozalash uchun kerakli vositalarni tayyorlash
		3. Filtrlarni yechish (demontaj qilish)
		4. Filtr to'rlarini va ichki qismini mexanik/uslubiy tozalash
		5. Normativ xizmat muddati o'tgan yoki yaroqsiz holga kelgan filtrlarni yangisiga almashtirish
		Ko'nikmalar:
		Bosim pasayishi, oqim buzilishi, shovqin yoki signal indikatorlari orqali nosozlikni aniqlash
		Mexanik qismlarga shikast yetkazmasdan montaj/demontaj ishlarini bajara olish
		Tozalash vositalaridan to'g'ri foydalanish

		Yaroqsiz filtr elementini farqlay olish va yangi detallarni joylashtirish	
		Tozalangan qismlar, sanasi, qo'llanilgan vositalar haqida hujjatlashtirishni amalga oshirish	
		Bilimlar:	
		Mexanik, gidravlik, havo, yog' va boshqa filtrlar, ularning ishlash prinsipi va elementlari	
		Avtomatik va qo'lda boshqariladigan valflarning ishlash prinsipi va texnologik vazifasi	
		Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi qoidalari	
		Asbobuskunalarni xavfsiz to'xtatish va ishga tushirish tartibi	
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Tozalash ishlari paytida texnika xavfsizligiga qat'iy rioya qilish	
		2. Suv yoki tizim ishlashida avariya holatlarning oldini olish uchun tozalashni belgilangan muddatda bajarish	
		3. Filtr va valflarning ifloslanish darajasini mustaqil aniqlash va tozalash zarurligini baholash	
		4. Zarurat tug'ilganda nosoz filtrni almashtirish to'g'risida mustaqil qaror qabul qilish	
	B4.3 Nosozliklar haqida mexanik (chilangar) va dispetcherga xabar berish	B4.01.5 Avariya holatlarida favqulodda to'xtatish	Mehnat harakatlari:
			1. Ishchi parametrlarning keskin o'zgarishi (bosim, harorat, oqim), g'ayritabiiy shovqin, vibratsiya, sızma yoki signalizatsiya orqali nosozlikni aniqlash
			2. Avariya darajasini baholash
3. Avtomatik signalizatsiya va ogohlantirish tizimlarini ishga tushirish			
4. Nosoz qismni ajratish			
Ko'nikmalar:			
Parametrlar va vizual belgilar asosida nosozlik turini aniqlashga doir tezkor harakat ko'rsatish			
Nosoz tizimni ajratib izolyatsiyalash			
Dispetcherlik xabar berish va tahlil qilish			
Bilimlar:			
Avariya holatlari turlari va belgilari			
Qurilma va tizimning favqulodda o'chirish sxemasi			
Avtomatik signalizatsiya va ogohlantirish tizimlari			
Hodisa vaqtini, sababi va ko'rilgan choralarni rasmiy hujjatlarda aks ettirish tartibi			
B4.02.5	Mehnat harakatlari:		

Yozma va og'zaki axborot berish	1. Qurilma, tizim yoki operatsiya davomida yuzaga kelgan o'zgarish, avariya, nosozlik yoki texnik xizmat holatini aniqlash
	2. Navbatchi muhandis yoki rahbarga og'zaki xabar berish
	3. Qurilma holati, xizmat ko'rsatish va/yoki to'xtatish sababi haqidagi ma'lumotlarni ishlab chiqarish jurnali yoki texnik nazorat varag'iga yozib qo'yish
	4. Texnik va xavfsizlik bo'yicha og'zaki ogohlantirishlar berish
	Ko'nikmalar:
	Texnik holatni aniq tasvirlash va bayon etish
	Mexanik, dispetcher yoki rahbarga nosozlik, to'xtash, parametr o'zgarishi kabi holatlarni og'zaki tarzda izchil yetkazish
	Ish jurnali yoki xizmat ko'rsatish hujjatiga holat bo'yicha yozma axborotni xatosiz, rasmiy uslubda yozib qo'yish
	"Bosim past", "Suv to'xtadi", "klapan yopilmagan", "filtr to'silgan" kabi atamalarni ish holatiga mos ravishda to'g'ri ishlatish
	Bilimlar:
	Axborot berish tartibi va qoidalari
	Texnik hujjatlarni yuritish asoslari
	Qurilma nomlari, texnik parametrlar (bosim, harorat, oqim), nosozlik belgilarini aniq ifodalovchi atamalarni bilish
	Mexanik, chilangar, dispetcher, navbatchi muhandis, texnik xizmat rahbari kabi shaxslarga xabar berish ketmakteligini bilish
	Mas'uliyat va mustaqillik:
2. Nosozlik yuzasidan mustaqil fikr yuritib, o'z tashabbusi bilan tegishli xizmatlarga xabar berish;	
3. Xavfli holatda noto'g'ri yoki kechikkan harakatlar natijasida yuzaga keladigan texnik, ekologik yoki sog'liq uchun xavflarga nisbatan mas'uliyatni his etish;	
4. Yozma yoki og'zaki axborotning to'g'riligi, aniqligi va tezkorligiga javobgar bo'lish;	
5. Axborot berishda holatni baholash va uni aniq, qisqa shaklda bayon qilishda mustaqil harakat qilish.	

Texnik va/yoki texnologik talab	<p>Suv qurilmalari va ularning yordamchi uskunalari qurilmasi, ishlash prinsiplari va texnik tavsiflarini chuqur bilish;</p> <p>Ishga tushirish va to'xtatish jarayonlari, shu jumladan favqulodda holatlarda amalga oshiriladigan choratadbirlarni bilish;</p> <p>Nosozliklarni aniqlash, ularni mexanik (chilangar) va dispetcherga vaqtida xabar berish tartibi;</p> <p>Ish jarayonida aniqlangan nosozliklar va muammolarni tezkor aniqlash va ularga munosib choralar ko'rish.</p>
--	---

Kasbning nomi	Gidromeliorativ mashina va jihozlar texnik-mexanigi	
Mashg'ulot nomining kodi	31159	
TMR bo'yicha malaka darajasi	5	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	<p>Maxsus ruxsatlar: Qonun hujjatlarida belgilangan tartibda majburiy dastlabki (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan), shuningdek, navbatdan tashqari tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan) o'tish. Ishchi kasbi sertifikati</p> <p>Ishga munosabat va xulqatvor:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rahbarlariga o'z vaqtida va to'g'ri ma'lumotlarni taqdim etish; – o'z bilimi, tajribasi va vakolati doirasida qarorlar qabul qilish; – Texnik muammolarni oldindan sezish, o'z takliflarini berish; – mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi, atrofmuhitni muhofaza qilish, sanitariyagigiyena, yong'in va elektr xavfsizligi qoidalariga rioya qilish. 	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar	o'rta maxsus professional ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi	boshlang'ich professional ta'lim yoki o'rta professional ta'lim+norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reestrida mavjudligi		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari	Texnikmeliorator	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	3	Meliorativ texnika operatori

Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
D1.5 Meliorativ texnikalarni boshqarish	D1.01.5 Texnikaning texnik holatini ishga tushirishdan oldin tekshirish	O`qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Ishga oid texnik chizmalar, sxemalar va texnik shartnomalarni olish va ularni to'liqligi hamda mosligini tekshirish
		2. Chizma va sxemalardagi qurilma qismlari, ulanishlar va ish jarayonini tushunish, asosiy texnik talablarni aniqlash
		3. Qurilmalarni yig'ish va ta'mirlash bosqichlarini chizmalar asosida ketmaket belgilash
		4. Ish jarayonida yuzaga kelgan o'zgarishlar, qo'shimchalar bo'yicha chizmalar yoki ish hujjatlarini tayyorlash
		5. Ish davomida chizma va texnik shartlar talablariga to'liq amal qilinishini ta'minlash
		Ko'nikmalar:
		Chizmalar, sxemalar va texnik shartlarni to'g'ri tushunish va izohlash
		Ish jarayonini chizmalar asosida bosqichmabosqich tashkil etish
		Texnik hujjatlarni tayyorlash ko'nikmasi
		Aloqa va ma'lumot uzatish ko'nikmasi
		Bilimlar:
		Texnik chizmalar va sxemalar nazariyasi
		Montaj va ta'mirlash texnologiyasi asoslari
		Texnik shartlar va spetsifikatsiyalar
		Ishlatiladigan materiallarning xususiyatlari, chidamliligi va muvofiqligi
	Mehnat muhofazasi va xavfsizlik qoidalari	
	D1.02.5 Suv chiqarish yoki sug'orish tizimlarida yer osti quvurlarini yotqizish ishlarini bajarishda texnikani boshqarish	Mehnat harakatlari:
	1. Drenaj yoki sug'orish liniyasini belgilash va texnikaga yo'nalish berish	
	2. Quvur yotqizish chuqurligi va yo'nalishini lazerli yoki mexanik uskunalari orqali aniqlash va nazorat qilish	
	3. Jarayon davomida texnika ishlashida yuzaga kelgan nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish	
	4. Yordamchi uskunalarini (kran, trubani ushlovchi, ko'taruvchi mexanizmlar) boshqarish	
	Ko'nikmalar:	
	Texnikani xavfsiz ishga tushirish va boshqarish	
	Geodezik belgilar va chizmalar asosida ishlash	

		Nosozliklarni aniqlash va bartaraf qilish choralarini ko'rish
		Sug'orish yoki drenaj quvurlarini yotqizish ishlari bilan muvofiqlashtirib ishlash
		Bilimlar:
		Melioratsiya va sug'orish tizimlarining tuzilishi va ishlash tamoyillari
		Meliorativ texnikaning (ekskavator, traktor, quvurlarni yotqizuvchi texnika) tuzilishi va boshqaruv tamoyillari
		Geodeziya va sathni belgilash vositalari bilan ishlash asoslari
		Mexanizm va uskunalarning ekspluatatsiya hujjatlarini yuritish
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Texnikaning ishga tushirishdan oldin texnik holatini to'liq va sifatli tekshirishni ta'minlash uchun mas'ul bo'lish
		2. Suv chiqarish va sug'orish tizimlarida yer osti quvurlarini yotqizish jarayonida foydalanilayotgan texnikaning to'g'ri ishlashini va boshqarilishini nazorat qilish
		3. Texnikaning ishga tushirishdan oldingi holatini mustaqil baholab, ishga tayyorlash bo'yicha zarur choratadbirlarni amalga oshirish
		4. Suv chiqarish va drenajlash jarayonida texnikani boshqarish bo'yicha mustaqil qarorlar qabul qilish va ish jarayonini samarali tashkil etish
		5. Oddiy nosozliklarni mustaqil bartaraf etish, murakkab holatlarda tegishli mutaxassislar bilan maslahatlashish
	D2.5 Meliorativ texnikani boshqarish va ekspluatatsiya qilish	D2.01.5 Meliorativ texnikaning ishga tayyor holatini ta'minlash
1. Texnikaning tashqi holatini ko'zdan kechirish		
2. Dvigatel va asosiy agregatlarning ishga yaroqliligini baholash		
3. Nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish choralarini ko'rish		
4. Elektr, gidravlik va mexanik tizimlarni sinovdan o'tkazish		
Ko'nikmalar:		
Meliorativ texnikaning tashqi va ichki qismlarini tekshira olish		
Texnik suyuqliklar darajasini aniqlay olish va to'ldira olish		
Nosozliklarni tezkor aniqlash va bartaraf etish choralarini ko'rish		
Texnikani ishga tushirishga tayyor holatga keltira olish		
Bilimlar:		
Meliorativ texnikalarning (ekskavator, drenaj texnikasi, sug'orish mashinalari) tuzilishi va ishlash prinsiplari		

		Asosiy mexanizm va agregatlarning (dvigatel, gidravlik tizim, yurish qismi) funksiyalari
		Texnik suyuqliklar (moy, antifriz, gidravlik suyuqliklar) turlari va ulardan foydalanish qoidalari
		Nosozliklar belgilari va ularni bartaraf etish usullari
		Texnik xizmat ko'rsatish va diagnostika qoidalari
	D2.02.5 Sug'orish, quritish, drenaj, yer tekislash, ariq va kanal qazish ishlarini bajarish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish maydonini tayyorlash va belgilash
		2. Texnikani ishga tushirish va boshqarish
		3. Sug'orish va drenaj tizimlarini o'rnatish
		4. Quvurlar va drenaj elementlarini joylashtirish
		Ko'nikmalar:
		Texnikani ishga tushirish va boshqarish
		Sug'orish va drenaj tizimlarini o'rnatish
		Geodezik belgilash va o'lchovlarni amalga oshirish
		Texnik nosozliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish
		Texnik xizmat ko'rsatish ishlarini bajarish
		Bilimlar:
		Sug'orish va drenaj tizimlari tuzilishi va ishlash tamoyillari
		Meliorativ texnikaning (eksavator, traktor, drenaj mashinalari) tuzilishi va ishlashi
	Geodeziya asoslari va ish maydonini belgilash qoidalari	
	Quvurlar va drenaj elementlarini o'rnatish standartlari	
	Ish jarayonini boshqarish va texnika harakatlarini muvofiqlashtirish	
	D2.03.5 Meliorativ texnika ekspluatatsiyasi bo'yicha texnik hujjatlarni yuritish	Mehnat harakatlari:
		1. Texnik pasport va ekspluatatsiya hujjatlarini shakllantirish
		2. Ekspluatatsiya jarayonida hujjatlarni yuritish
		3. Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash bo'yicha hujjatlarni rasmiylashtirish
		4. Meliorativ texnikaning texnik xususiyatlarini to'plash va tizimlashtirish
		5. Ehtiyot qismlar almashinuvi va texnik nosozliklar bo'yicha hisobotlar tuzish
Ko'nikmalar:		
Texnik nosozliklarni tahlil qilish va tegishli hujjatlarni rasmiylashtirish		
Ekspluatatsiya bo'yicha hisobotlarni tayyorlash va tahlil qilish		

		Texnika holatini baholash uchun kerakli o'lchov va nazorat asboblardan foydalanish
		Meliorativ texnikaga xizmat ko'rsatish bo'yicha topshiriqlarni hujjatlashtirish
		Jamoa bilan ishlash va boshqa bo'limlar (ta'mirlash, xizmat ko'rsatish, boshqaruv) bilan hamkorlik qilish
		Bilimlar:
		Meliorativ texnikalar tuzilishi va ishlash prinsiplari
		Texnik ekspluatatsiya qoidalari
		Ishlab chiqaruvchi hujjatlari, texnik pasportlar, ekspluatatsiya jurnallari va dalolatnomalarni yuritish bo'yicha standartlar
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Meliorativ texnikaning ishga tayyor holatini to'liq va sifatli ta'minlash, uning texnik holatini ishga tushirishdan oldin tekshirish va nosozliklarni o'z vaqtida aniqlash uchun javobgar bo'lish
		2. Sug'orish, quritish, drenaj, yer tekislash, ariq va kanal qazish kabi meliorativ ishlarni sifatli va xavfsiz bajarilishini ta'minlash
		3. Meliorativ texnikaning ishga tushirishdan oldingi holatini mustaqil baholab, zarur tekshiruv va tayyorgarlik ishlarini amalga oshirish
		4. Meliorativ ishlarni bajarish jarayonida texnikani boshqarish va ishni tashkil etish bo'yicha mustaqil qarorlar qabul qilish
		5. Oddiy texnik nosozliklarni mustaqil bartaraf etish va murakkab holatlarda tegishli mutaxassislar bilan maslahatlashish
D3.5 Suv va drenaj tizimlarini ishlatish	D3.01.5 Suv va drenaj qurilmalarining ishga tayyorligini tekshirish	Mehnat harakatlari:
		1. Suv agregatlari tashqi ko'rikdan o'tkazish
		2. Drenaj quvurlari va kollektorlarda to'sqinliklar mavjudligini aniqlash
		3. Suv moylash tizimi holatini tekshirish
		4. Drenaj Suvlarining ishga tushirilishini sinash (quruq yoki suv ostida)
		5. Aniqlangan nosozliklar bo'yicha dalolatnoma tuzish va ma'lumotlarni texnik jurnalda qayd etish
		Ko'nikmalar:
		Suv va drenaj qurilmalari komponentlarini aniqlash va to'g'ri baholash
		Suv qurilmasining tashqi va ichki ko'rik ishlarini bajarish
Suv va elektr dvigatellarni xavfsiz ishga tushirish		

		Drenaj tizimidagi to‘sqinlik va nosozliklarni aniqlash
		Aniqlangan muammo bo‘yicha dalolatnoma tuzish va ustaxonaga xabar berish
		Bilimlar:
		Suv qurilmalarining tuzilishi va ishlash prinsiplari
		Drenaj tizimlari elementlari
		Suvlarning elektr ta‘minoti va boshqaruv sxemalari
		Suv va drenaj qurilmalarining diagnostikasi usullari
		Xavfsizlik texnikasi va mehnat muhofazasi qoidalari
	D3.02.5 Suv va drenaj tizimlarini ishga tushirish	Mehnat harakatlari:
		1. Suv va drenaj tizimlarining ishga tayyorligini yakuniy tekshirish
		2. Suv agregatini quvvatlantirish (suv bilan to‘ldirish) va havoni chiqarib yuborish
		3. Suvni ishga tushirish bo‘yicha ketmaketlikni bajarish
		4. Drenaj quvurlari orqali suv harakatini boshlatish
		5. Drenaj tizimida to‘siq va oqishlarning mavjudligini aniqlash
		6. Nosozliklar aniqlanganda Suvni to‘xtatish va xavfsizlik choralarini ko‘rish
		Ko‘nikmalar:
		Suv va drenaj qurilmalarini ishga tushirish uchun tayyorlash
		Elektr dvigatelni xavfsiz ishga tushirish
		Suv va drenaj tizimi ishini ishga tushirishdan so‘ng kuzatish
		Oqim, bosim, ishlash samaradorligi bo‘yicha dastlabki baholash
		Elektr vositalari bilan ishlashda izolyatsiyalangan asbobskunalardan foydalanish, favqulodda o‘chirish tugmalarini aniqlash
		Bilimlar:
		Suv va drenaj tizimlarining tuzilishi va ishlash prinsiplari
		Suvlarni ishga tushirish ketmaketligi va texnologik tartibi
	Elektr dvigatellar va boshqaruv tizimlari	
	Suv bosimi, darajasi va oqim tezligini o‘lchash usullari	
	Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi talablari	
D3.03.5 Suv chiqarish va drenajlash	Mehnat harakatlari:	
	1. Drenaj tizimining ish holatini uzluksiz nazorat qilish	
	2. Suv sathi, bosim va oqim tezligini doimiy kuzatish	
	3. Suvlarning ishlash rejimini sozlash va boshqarish	

	jarayonini boshqarish	4. Suv chiqarish grafikasi va rejimiga muvofiq ishlarni tartibga solish
		5. Drenaj suvlarining oqim yo'nalishini va hajmini boshqarish
		6. Suv chiqarish jarayonida yuzaga kelgan nosozliklarni aniqlash va choralar ko'rish
		Ko'nikmalar:
		Suv chiqarish va drenaj tizimini ishga tushirish, nazorat qilish va to'xtatish
		Suv sathi, bosim va oqim tezligini kuzatish va kerakli darajada saqlash
		Drenaj suvi oqimini tartibga solish
		Drenaj jarayonida yuzaga keladigan muammolarni aniqlash va bartaraf etish
		Suv chiqarish grafikasi va jadvaliga muvofiq ishni tashkil qilish
		Kunlik, oylik suv chiqarish hajmi, Suv ishlash soatlari va nosozliklar haqida yozuvlar
		Bilimlar:
		Suv chiqarish va drenajlash tizimlarining tuzilishi
		Suv qurilmalari va boshqaruv tizimlarining ishlash prinsiplari
		Suv sathi va bosimni o'lchash usullari
		Drenajlash jarayonining agrotexnik va meliorativ ahamiyati
	Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi qoidalari	
	Texnik hujjatlarni yuritish va jarayonlarni hujjatlashtirish	
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Suv va drenaj qurilmalarining ishga tayyor holatini texnik reglamentlarga muvofiq tekshirish va tayyorligini ta'minlash uchun javobgar bo'lish
		2. Suv va drenaj tizimlarini xavfsiz va belgilangan tartibda ishga tushirish, ishlash jarayonida yuzaga keladigan muammolarni aniqlash va bartaraf etish
		3. Suv va drenaj uskunalarining ishga tayyorligini baholash, texnik ko'rik o'tkazish va zarur tayyorgarlik ishlarini mustaqil amalga oshirish
4. Suv chiqarish va drenajlash jarayonida texnikaviy va texnologik parametrlarni nazorat qilish, me'yordan og'ish holatlarida muvofiqlashtirilgan choralarni qo'llash		
5. Nosozlik yoki avariya holatlarida xavfsizlik talablariga mos holda mustaqil harakat qilish va tegishli xizmatlarga axborot berish		
Texnik va/yoki texnologik talab	Barcha meliorativ texnika va jihozlar (Suvlar, drenaj uskunalari, traktorlar, ekskavatorlar, quvur yotqizgichlar va	

	<p>boshqalar) ishga tushirishdan oldin texnik reglamentlarga muvofiq ko'rikdan o'tkazilishi shart;</p> <p>Texnik suyuqliklar (moy, yoqilg'i, sovituvchi, gidravlika suyuqligi) darajasi va sifati belgilangan normalarga mos bo'lishi kerak;</p> <p>Suv bosimi, darajasi, oqim tezligi, quvvat sarfi kabi texnologik parametrlar doimiy monitoring qilinadi va me'yorda saqlanadi;</p> <p>Barcha texnologik operatsiyalar mehnat muhofazasi, sanoat xavfsizligi va atrofmuhitni muhofaza qilish qoidalari asosida olib boriladi.</p>
--	--

Kasbning nomi	Texnik-gidrolog	
Mashg'ulot nomining kodi	31172	
TMR bo'yicha malaka darajasi	5	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	<p>Maxsus ruxsatlar:</p> <p>Qonun hujjatlarida belgilangan tartibda majburiy dastlabki (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan), shuningdek, navbatdan tashqari tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan) o'tish. Suv stansiyalari, drenaj quvurlari, bosim ostida ishlovchi suv inshootlarida ishlash uchun korxonada ichki hujjatlariga ko'ra bosim ostidagi tizimda ishlashga ruxsatnoma <i>bo'lishi kerak</i>.</p> <p>Ishga munosabat va xulqatvor:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Meliorativ texnikalarning (Suvlar, drenaj qurilmalari, texnika vositalari) tuzilishi, ishlash prinsipi va texnik xizmat ko'rsatish tartibini tushunishi; -Texnik uskunalarni ishga tayyorlash, ularni ishga tushirish va ekspluatatsiya qilishda qatnasha olishi; -Texnika va uskunalardagi sodda nosozliklarni aniqlab, bartaraf etish choralarini bilishi; -Texnik xavfsizlik, ekologik me'yorlar va mehnat muhofazasi qoidalariga rioya qila olishi; -O'z vazifasini bajarishda aniqlik, ishonchlilik, javobgarlik va texnik intizomni namoyon eta olishi. -mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi, atrofmuhitni muhofaza qilish, sanitariyagigiyena, yong'in va elektr xavfsizligi qoidalariga rioya qilish. 	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar	o'rta maxsus professional ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi	boshlang'ich professional ta'lim yoki o'rta professional ta'lim+norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari		
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	5	Texnik meliorator

Mehnat funksiyalarining tasnifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifaalari	
E1.5 Melioratsiya tizimlarini loyihaviy hujjatlar asosida o'rganish va tahlil qilish	E1.01.5 Loyihaviy hujjatlar to'plamini yig'ish va tizimlashtirish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Loyihaning texnik topshirig'ini qabul qilish va mazmunini tahlil qilish
		2. Hidrologik, iqlimiy va suv resurslariga doir ma'lumotlarni o'rganish va baholash
		3. Melioratsiya tizimlariga oid chizmalar va grafik materiallarni aniqlash va o'rganish
		4. Sug'orish va drenaj tizimlari parametrlarini loyihaviy hujjatlar asosida aniqlash
		5. Gidrotexnik inshootlar (Suv stansiyasi, kanal, kollektor) bo'yicha hujjatlarni o'rganish
		Ko'nikmalar:
		Melioratsiya tizimiga oid chizmalar, xaritalar va sxemalarni o'qish
		Sug'orish, drenaj va inshootlar parametrlari bo'yicha hujjatlarni tahlil qilish
		Gidrotexnik qurilmalar va tizimlar bo'yicha texnik ko'rsatkichlarni aniqlash
		Ekologik ta'sir xulosalarini hujjatlar asosida tahlil qilish
		Loyihaning texnik topshirig'i va hujjatlarini to'g'ri o'qish va talqin qilish
		Bilimlar:
		Melioratsiya tizimlarining turlari va ularning funksional tuzilmasi
	Sug'orish va drenaj tizimlarining asosiy texnik parametrlari	
	Gidrotexnik inshootlar (kanal, Suv, kollektor, damba) loyihasi tuzilishi	
	Loyihasmeta hujjatlari tarkibi va tuzilish prinsiplari	
	Yer resurslari va suv xo'jaligi tizimlarida atrofmuhitni muhofaza qilish asoslari	
	E1.02.5 Tizim elementlari (kanal, quvur, drenaj tarmog'i, Suv stansiyasi va	Mehnat harakatlari:
	1. Tizim tarkibiga kiruvchi elementlarni (kanal, drenaj, quvur, Suv stansiyasi) aniqlash va tavsiflash	
	2. Har bir elementning texnologik funksiyasini va o'zaro bog'liqligini aniqlash	
	3. Tizim bo'ylab suv oqimi yo'nalishini aniqlash va sxemalashtirish	

	h.k.) o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash	4. Suv stansiyasining quvvatiga bog'liq holda suv uzatish zanjirini aniqlash
		5. Sug'orish va drenaj tarmoqlari o'rtasidagi o'zaro ta'sirini baholash
		Ko'nikmalar:
		Melioratsiya tizimidagi asosiy elementlarni chizmalar asosida aniqlash va tavsiflash
		Drenaj va Suv tizimlari o'rtasidagi funksional bog'liqlikni baholash
		Gidrotexnik inshootlarning joylashuvi va ishlash prinsiplarini chizmada tushuntirish
		Loyihaviy hujjatlar asosida tizimda muvofiqlikni baholash va kamchiliklarni aniqlash
		Tizimdagi elementlar o'rtasidagi o'zaro ta'sirni chizma va jadval orqali ifodalash
		Bilimlar:
		Melioratsiya tizimlarining tuzilishi va ularning asosiy elementlari (kanal, quvur, drenaj, Suv stansiyasi)
		Sug'orish va drenaj tizimlarining texnologik ishlash prinsiplari
		Gidrotexnik inshootlarning vazifalari va ishlash ketmaketligi
		Gidravlik bog'lanishlar (oqim tezligi, quvur diametri, bosim) asoslari
		Tizimda suv oqimini boshqarish prinsiplari
		Sug'orish, drenaj va Suv tizimlari o'rtasidagi texnologik aloqadorlik
	E1.03.5 Geologik va gidrologik sharoitlarga loyiha mosligini tekshirish	Mehnat harakatlari:
		1. Hududning gidrologik holati bo'yicha mavjud ma'lumotlarni yig'ish va o'rganish
		2. Geologik kesim (grunt turlari, qatlam qalinligi, zichligi) bo'yicha loyihaning asoslanganligini tahlil qilish
		3. Yer osti suvlarining chuqurligi va oqim yo'nalishi bo'yicha loyiha yechimlarini baholash
		4. Sug'orish va drenaj tizimlari uchun geologik moslik shartlarini aniqlash
5. Hidrotexnik inshootlar joylashuvi va grunt mustahkamligi orasidagi bog'liqlikni tahlil qilish		
Ko'nikmalar:		
Geologik va gidrologik ma'lumotlarni loyiha hujjatlaridan ajratib olish va tahlil qilish		
Loyiha hududining yer osti suv holatini xarita va sxemalar asosida tahlil qilish		

		Gidrotexnik loyihada zilzila, botqoqlanish yoki sho'rlanish xavflariga qarshi choratadbirlarni aniqlash
		Sug'orish yoki drenaj loyihalarining geologik holatga mos kelishini tekshirish
		Loyihani amaldagi me'yoriy hujjatlar va texnik reglamentlarga muvofiqligini tekshirish
		Bilimlar:
		Geologik sharoitlar: yer osti suvlarining sathi, oqim yo'nalishi va mavsumiy o'zgarishlari
		Sug'oriladigan va drenajlanadigan hududlarda suv bilan bog'liq xavf omillari (sho'rlanish, botqoqlanish, eroziya)
		Gidrotexnik inshootlarning (kanal, to'g'on, Suv, drenaj) joylashuvi va gruntga ta'siri
		Geologik sinov natijalari (quduq burg'ulash, laboratoriya tahlillari) asosida xulosa chiqarish usullari
		Gidrotexnik inshootlarning (kanal, to'g'on, Suv, drenaj) joylashuvi va gruntga ta'siri
Mas'uliyat va mustaqillik:		1. Melioratsiya tizimi elementlari (kanal, quvur, drenaj, Suv stansiyasi va boshqalar) o'rtasidagi texnologik va funksional bog'liqlikni aniqlashda aniqlik, muvofiqlik va texnik asoslanganlikni ta'minlaydi.
		2. Loyihaviy hujjatlarni saralash, tizimlashtirish va muvofiqlashtirish ishlarini mustaqil amalga oshiradi.
		3. Ish faoliyatini tegishli metodik ko'rsatmalar, loyiha standartlari va texnik hujjatlar asosida rahbarliksiz olib borish qobiliyatiga ega.
		4. Aniqlangan muammoli holatlar bo'yicha texnik tavsiyalar ishlab chiqadi va ularni mustaqil ravishda loyiha jamoasiga taqdim etadi.
E2.5 Melioratsiya tizimlarining texnik holatini nazorat qilish	E2.01.5 Melioratsiya tizimlari holatini rejalashtirilgan tekshiruv asosida ko'zdan kechirish	Mehnat harakatlari:
		1. Melioratsiya tizimlari ro'yxatini shakllantirish va ko'zdan kechirish rejasini tuzish
		2. Kanal, kollektor, drenaj va Suv tizimlarining vizual ko'rikdan o'tkazilishi
		3. Suv uskunalari, klapan va quvurlarning texnik holatini baholash
		4. Tizimdagi yoriqlar, o'pirilish, loyqa to'planishi kabi nuqsonlarni aniqlash
		Ko'nikmalar:
		Suvlar, quvurlar, o'lchov asboblari (sath o'lchagich, manometr, sensor) bilan ishlash
Texnik holat to'g'risida foto va yozma hisobot tayyorlash		

		Vizual va asbobuskunaviy tekshiruv o'tkazish
		Rejalashtirish, tashkillashtirish va ish jarayonini muvofiqlashtirish
Bilimlar:		
Gidrotexnik inshootlarning (kanal, kollektor, drenaj, Suv stansiyasi) tuzilishi va ishlash prinsiplari		
Melioratsiya tizimlarining turlari va ularning funksional vazifalari		
Suv resurslaridan foydalanish me'yorlari va texnik reglamentlar		
Diagnostika va texnik nazorat usullari (vizual, asbobuskunaviy, geodezik)		
Monitoring va hisobot tuzish bo'yicha metodikalar		
E2.02.5 Gidromeliorativ qurilmalarning ishlashini kuzatish	Mehnat harakatlari:	
	1. Gidromeliorativ qurilmalarning (kanal, kollektor, drenaj, Suv stansiyasi) ish rejimini tekshirish	
	2. Suv sathi, bosim va oqim tezligini real vaqt rejimida kuzatish	
	3. Suv agregatlari, quvurlar, klapanlar va boshqa jihozlarning ish faoliyatini nazorat qilish	
	4. Qurilmalarda nosozlik yoki og'ish holatlari aniqlanganda bu haqda mutasaddi shaxslarga xabar berish	
	Ko'nikmalar:	
	Gidromeliorativ inshootlar ish faoliyatini real vaqtda kuzatish	
	O'lchov asboblari va nazorat qurilmalari (manometr, sensor, sath o'lchagich)dan foydalanish	
	Qurilmadagi normal va og'ish holatlarini ajrata olish	
	Nosozlik belgilarini aniqlash va bu haqida rahbariyatga o'z vaqtida xabar berish	
	Oqim, bosim va suv sarfi o'zgarishlarini tahlil qilish va hujjatlashtirish	
	Bilimlar:	
	Gidromeliorativ qurilmalar (kanallar, drenajlar, kollektorlar, Suv stansiyalari)ning tuzilishi va ishlash prinsiplari	
	Suv bosimi, sathi, oqim tezligi va suv sarfi tushunchalari	
	Gidrotexnika tizimlarida o'lchov asboblari (manometr, suv o'lchagichlar, avtomatik sensorlar)dan foydalanish tamoyillari	
	Favqulodda holatlar xavfsizlik choralari va texnika xavfsizligi qoidalari	
	Qurilma pasporti, ekspluatatsiya hujjatlari va ish rejimlari bilan ishlash	

	E2.03.5 Tizimdagi nosozliklarni aniqlash va hujjatlashtirish	Mehnat harakatlari:
		1. Qurilma va tizimlarni ko'zdan kechirish orqali dastlabki nosozlik belgilarini aniqlash
		2. Sensor, o'lchagichlar va boshqa nazorat vositalari yordamida texnik og'ishlarni qayd etish
		3. Suv bosimi, sath, oqim tezligi kabi o'zgarishlarni me'yordan chetga chiqishini aniqlash
		4. Nosozlik joylarini fotosuratga olish va tegishli o'lchamlarni qayd qilish
		5. Nosozlikni bartaraf etish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqish yoki xizmat talabnomasi tuzish
		Ko'nikmalar:
		Nosozlik alomatlarini tezda aniqlash va baholash
		Sensor, o'lchagichlar yordamida og'ishlarni aniqlash va tahlil qilish
		Nosoz joyni aniqlab, uni aniq tavsiflash (joylashuvi, hajmi, ta'siri)
		Maxsus aktlar, texnik jurnal va hisobotlarni to'g'ri to'ldirish
		Nosozliklarni hujjatlashtirishda raqamli vositalardan (kompyuter, kamera) foydalanish
		Tizim bo'yicha tuzilgan hujjatlarni texnik xizmatlarga topshirish va izohlash
		Bilimlar:
		Gidromeliorativ tizimlarning ishlash tamoyillari va tuzilmasi
		Suv, klapan, quvur, drenaj va kollektor tarmog'i elementlari haqida texnik ma'lumot
		Nosozlik turlari: mexanik, gidravlik, elektr va ularning sabablari
		Texnik diagnostika usullari: vizual, akustik, instrumental
		Texnik hujjatlashtirish va akt tuzish qoidalari
	Mehnat xavfsizligi va texnika xavfsizligi talablari	
	Mas'uliyat va mustaqillik:	Ish jarayonida me'yoriy hujjatlar asosida qaror qabul qilish huquqiga ega;
		Tizimdagi nosozliklarni aniqlash, ularni baholash va hujjatlashtirishni mustaqil amalga oshiradi;
		Nosozlik haqida tuzilgan hujjatlar (akt, foto, o'lchov natijalari, hisobot)ning aniqligi va huquqiy kuchga ega bo'lish;
Gidromeliorativ tizimlarning texnik holatini doimiy nazorat qilish		
Texnik ko'rsatkichlarni (bosim, sath, oqim va b.) tahlil qilish va xulosa chiqarishda tashabbus ko'rsatadi.		

E3.5 Meliorativ texnika va uskuna ishlashini nazorat qilish	E3.01.5 Meliorativ texnika va uskunaning ishga tayyorligini tekshirish	Mehnat harakatlari:
		1. Texnika va uskunaning tashqi ko'rinishini vizual tekshirish
		2. Texnik hujjatlarni (ekspluatatsiya qo'llanmasi, texnik pasport) o'rganish
		3. Ishga tayyorlik uchun mexanik qismlarni (motor, transmissiya, gidravlika) tekshirish
		4. Elektr jihozlari va boshqaruv tizimlarini ishga tayyorligini sinovdan o'tkazish
		5. Nosozlik yoki kamchilik aniqlansa, texnik xizmat ko'rsatish bo'limiga xabar berish
		Ko'nikmalar:
		Texnik va vizual tekshiruvlar o'tkazish
		Ishga tayyorlikni baholash uchun o'lchov va sinov qurilmalaridan foydalanish
		Tekshiruv natijalarini to'g'ri qayd etish va hisobotlar tayyorlash
		Muammolarni aniqlash va tegishli xizmatlarga xabar berish
		Xavfsizlik qoidalariga rioya qilish
		Bilimlar:
	Meliorativ texnika va uskunaning tuzilishi va ishlash prinsiplari	
	Texnik hujjatlar va ekspluatatsiya qo'llanmalari bilan ishlash	
	Mexanik, elektr va gidravlik tizimlarning ishga tayyorlik talablarini tushunish	
	Ish xavfsizligi va texnika xavfsizligi qoidalari	
	Diagnostika va sinov usullari	
	E3.02.5 Texnika va uskunani ishga tushirish va ishlash jarayonini nazorat qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Ishga tushirishdan oldin texnika va uskunaning ishga tayyorligini qayta tekshirish
		2. Ishlash parametrlarini (tezlik, bosim, harorat, yoqilg'i sarfi) doimiy monitoring qilish
		3. Texnik nosozliklar va buzilishlarni o'z vaqtida aniqlash
		4. Zarurat bo'lganda texnik xizmat ko'rsatish yoki ta'mirlash guruhlariga xabar berish
5. Avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari va monitoring qurilmalaridan foydalanish		
Ko'nikmalar:		
Ishga tushirish amaliyotlarini to'g'ri bajarish		
Parametrlarni o'lchash, monitoring qilish va natijalarni tahlil qilish		
Nosozliklarni aniqlash va ularga tezkor javob berish		

		Hujjatlarni yuritish va hisobotlar tayyorlash
		Xavfsizlik talablariga qat'iy rioya qilish
		Bilimlar:
		Meliorativ texnika va uskunaning ishga tushirish tartiblari
		Texnik parametrlarni o'lchash va monitoring qilish usullari
		Texnik nosozliklar belgilarini aniqlash va ularning sabablarini tushunish
		Avtomatlashtirilgan boshqaruv va monitoring tizimlari asoslari
	E3.03.5 Texnik xizmat ko'rsatish ishlarini nazorat qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Texnik xizmat ko'rsatish rejasini o'rganish va bajarilishini nazorat qilish
		2. Texnika va uskunaning texnik holatini muntazam tekshirish
		3. Texnik xizmat ko'rsatish ishlarini bajarayotgan xodimlarning faoliyatini kuzatish
		4. Zarur texnik vositalar, ehtiyot qismlar va materiallar yetarliligini ta'minlash
		5. Nosozliklar va kamchiliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha chora ko'rish
		Ko'nikmalar:
		Texnik xizmat ko'rsatish ishlarini samarali nazorat qilish
		Xodimlarning ish faoliyatini baholash va yo'naltirish
		Muammolarni aniqlash va ularni hal qilish bo'yicha tavsiyalar berish
		Hisobotlar tayyorlash va taqdim etish
		Xavfsizlik qoidalariga qat'iy rioya qilishni ta'minlash
		Bilimlar:
		Texnik xizmat ko'rsatishning rejalashtirilishi va tashkil etilishi
		Meliorativ texnika va uskunaning konstruksiyasi va ishlash prinsiplari
		Ta'mirlash va profilaktika ishlarining asosiy usullari
		Texnika xavfsizligi va mehnat muhofazasi qoidalari
	Hisobot berish va hujjatlarni yuritish tartibi	
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Meliorativ texnika va uskuna ishga tayyorligini, ishga tushirilishini va samarali ishlashini ta'minlaydi.
		2. Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash ishlarining sifatli va o'z vaqtida bajarilishini nazorat qiladi.
		3. Meliorativ texnika va uskunaning ishga tayyorligini, ishga tushirilishini va ishlash jarayonini mustaqil tarzda tekshiradi va nazorat qiladi.

		<p>4. Nosozlik va kamchiliklar yuzaga kelganda, ularni bartaraf etish uchun tegishli xizmatlarga o'z tashabbusi bilan murojaat qiladi.</p>
<p>Texnik va/yoki texnologik talab</p>		<p>Meliorativ texnika va uskunalarning konstruksiyasi, ishlash prinsiplari va texnik xususiyatlarini yaxshi bilishi kerak.</p> <p>Texnika va uskunalarni ishga tushirish, ishlash jarayonini monitoring qilish, nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish bo'yicha texnologik jarayonlarni chuqur tushunishi lozim.</p> <p>Texnik xizmat ko'rsatish, profilaktika va ta'mirlash ishlarini tashkil etish va nazorat qilish jarayonlarida zamonaviy usullar va texnologiyalarni qo'llay olishi zarur.</p> <p>Texnik va texnologik hujjatlarni (ekspluatatsiya qo'llanmalari, texnik pasportlar, nazorat va tekshiruv aktlari) to'liq o'qiy bilishi va ular asosida ish olib borishi kerak.</p>

Kasbning nomi	Suv xo'jaligi avtomatlashtirilgan obyektlarini ekspluatatsiya qilish bo'yicha texnik	
Mashg'ulot nomining kodi	31324	
TMR bo'yicha malaka darajasi	5	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	<p>Maxsus ruxsatlar: Qonun hujjatlarida belgilangan tartibda majburiy dastlabki (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan), shuningdek, navbatdan tashqari tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan) o'tish. Ishchi kasbi sertifikatini Ishga munosabat va xulqatvor: rahbarlariga o'z vaqtida va to'g'ri ma'lumotlarni taqdim etish; o'z bilimi, tajribasi va vakolati doirasida qarorlar qabul qilish; Suv tizimi va gidrotexnik qurilmalarning xavfsiz, uzluksiz ishlashi uchun javobgarlikni his qilish; mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi, atrofmuhitni muhofaza qilish, sanitariyagigiyena, yong'in va elektr xavfsizligi qoidalariga rioya qilish.</p>	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar	o'rta maxsus professional ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi	boshlang'ich professional ta'lim yoki o'rta professional ta'lim+norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari	Gidrotexnik qurilmalar montajchi	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	5	Suv stansiyasi va gidrotexnik qurilmalar jihozlarini ta'mirlash va o'rnatish bo'yicha texnik

Mehnat vazifalarining tasnifi		
Kodi va nomi	Mehnat funksiyalari	
F1.5 Montaj va ta'mirlash ishlari uchun kerakli chizmalar, sxemalar, texnik shartlarni o'rganish va tayyorlash	F1.01.5 Montaj va ta'mirlash ishlari uchun kerakli chizmalar, sxemalar, texnik shartlarni o'rganish va tayyorlash	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Ishga oid texnik chizmalar, sxemalar va texnik shartnomalarni olish va ularni to'liqligi hamda mosligini tekshirish
		2. Chizma va sxemalardagi qurilma qismlari, ulanishlar va ish jarayonini tushunish, asosiy texnik talablarni aniqlash
		3. Qurilmalarni yig'ish va ta'mirlash bosqichlarini chizmalar asosida ketmaket belgilash
		4. Ish jarayonida yuzaga kelgan o'zgarishlar, qo'shimchalar bo'yicha chizmalar yoki ish hujjatlarini tayyorlash
		5. Ish davomida chizma va texnik shartlar talablariga to'liq amal qilinishini ta'minlash
		Ko'nikmalar:
		Chizmalar, sxemalar va texnik shartlarni to'g'ri tushunish va izohlash
		Ish jarayonini chizmalar asosida bosqichmabosqich tashkil etish
		Texnik hujjatlarni tayyorlash ko'nikmasi
		Aloqa va ma'lumot uzatish ko'nikmasi
		Bilimlar:
	Texnik chizmalar va sxemalar nazariyasi	
	Montaj va ta'mirlash texnologiyasi asoslari	
	Texnik shartlar va spetsifikatsiyalar	
	Ishlatiladigan materiallarning xususiyatlari, chidamliligi va muvofiqligi	
	Mehnat muhofazasi va xavfsizlik qoidalari	
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Ish jarayonida chizmalar va texnik shartlarga qat'iy rioya qilishni ta'minlash
		2. Ish xavfsizligi qoidalariga amal qilinishini nazorat qilish
	3. Montaj va ta'mirlash ishlari sifatiga javob berish	
	4. Kutilmagan muammolarni mustaqil hal etish uchun qarorlar qabul qilish	
	Mehnat harakatlari:	

F2.5 Suv stansiyalari jihazlarini montajga tayyorlash va o'rnatish	F2.01.5 Asosiy jihozlar (Suvlar, armaturalar, quvurlar) va yordamchi mexanizmlarni joylashtirish	1. Suvlar, armaturalar, quvurlar va boshqa jihozlarni ish joyiga olib kelish
		2. Jihozlarni joylashtirish joyini aniqlash
		3. Suv, armatura va quvurlarni mahkamlash uchun vint, murvat, klemmlar va boshqa mahkamlash elementlaridan foydalanish
		4. O'rnatilgan jihozlarni sinovdan o'tkazish (bosim sinovi, Suv ishlashini tekshirish)
		Ko'nikmalar:
		Suvlar, armaturalar va quvurlarni o'rnatish va mahkamlash ko'nikmasi
		Yordamchi mexanizmlardan (kran, blok, arqon) xavfsiz foydalanish
		O'rnatish jarayonida yuzaga keladigan texnik muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish
		Quvurlarni joylashtirish va ularni birbiriga to'g'ri ulash ko'nikmasi
		Bilimlar:
		Suvlar, armaturalar va quvurlar haqida asosiy texnik ma'lumotlar
		Suvlar va armaturalarning ishlash mexanizmi
		Texnik chizmalar va diagrammalar
		Tizim bosimi, oqim va harorat parametrlarining normativlari
	Texnika xavfsizligi va mehnat muhofazasi talablari	
	F2.02.5 O'rnatilayotgan uskunalarning to'g'ri joylashuvi va muvofiqligini nazorat qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Loyiha va texnik hujjatlarni tayyorlash va o'rganish
		2. Nazorat obyekti (ish joyi)ni tayyorlash va tekshirish
		3. Kerakli o'lchov asboblari (metr, goniometr, suv balansi va boshqalar) olib kelish va tayyorlash
		4. Uskunaning o'lchamlari va pozitsiyasini o'lchash
		Ko'nikmalar:
Texnik chizmalarni o'qish va tahlil qilish ko'nikmasi		
Metr, goniometr, suv balansi kabi o'lchov vositalaridan foydalanish		
Jihozlarning o'rnatilgan joylashuvini loyiha talablariga muvofiqligini tekshirish		
Muammoni bartaraf etish bo'yicha takliflar berish		
Texnik holatni vizual va funksional tekshirish		

		Bilimlar:
		Uskunalar va jihozlar haqida texnik bilimlar
		Texnik chizmalar va loyiha hujjatlari
		O'lchov asboblarning ishlash printsiplari va ulardan foydalanish qoidalari
		O'rnatish va nazorat qilish bo'yicha sanoat standartlari va me'yoriy hujjatlar
		Ishlab chiqarish xavfsizligi qoidalari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1.O'rnatilayotgan uskuna joylashuvi va o'lchamlarini loyiha va texnik chizmalar asosida to'g'ri nazorat qilish
		2.Uskunalar va yordamchi mexanizmlarning to'g'ri ishlatilishini ta'minlash
		3.O'lchov va nazorat ishlarini o'z bilim va tajribasiga tayangan holda amalga oshirish
		4.Oddiy texnik masalalar va o'lchov natijalariga asoslanib, ish jarayonida yuzaga keladigan kichik muammolarni mustaqil hal qilish
		5.Murakkab va loyiha talablari bilan bog'liq masalalarda mutaxassislar yoki rahbariyat bilan maslahatlashish
F3.5 Gidrotexnik inshootlardagi texnologik jihozlarni sozlash va tekshirish	F3.01.5 To'g'on, suv ombori, kanal, suv chiqarish tizimi jihozlarini texnik tekshirish	Mehnat harakatlari:
		1.Jihozlarning (to'g'on sathidagi valflar, suv chiqarish quvurlari, shlyuzlar) vizual holatini ko'zdan kechirish
		2.Ishchi qismlarni funksional tekshirish
		3.O'lchov asboblarni tekshirish va kalibrlash
		4.Elektr va avtomatika tizimlarini sinovdan o'tkazish
		5.Yog'lash va texnik xizmat ko'rsatish
		Ko'nikmalar:
		Jihozlarning texnik holatini aniqlash
		Suv sathi, bosim, oqim tezligi va elektr parametrlarini o'lchash
		Jihozlarni sinovdan o'tkazish va sozlash
		Texnik tekshiruv natijalarini to'g'ri rasmiylashtirish
		Kerakli texnik xizmatlarni ko'rsatish (yog'lash, tozalash, qismlar almashtirish)
		Bilimlar:
		Gidrotexnik inshootlar tuzilishi
Suvlar, klapanlar, shlyuzlar, datchiklar va ularning tuzilishi		
Texnik diagnostika asoslari		

		Elektr va avtomatika tizimlari
		Suv xo'jaligi obyektlarida xavfsiz ishlash qoidalarini Chizmalar, sxemalar, pasportlar va ekspluatatsiya yo'riqnomalari
F3.02.5 Germetiklik, oqim, bosim va daraja ko'rsatkichlarini sinovdan o'tkazish		Mehnat harakatlari:
		1. Sinov uchun zarur o'lchov asboblari (manometrlar, oqim o'lchagichlar, darajametrlar va h.k.) tanlash va ularga dastlabki sozlash ishlarini amalga oshirish
		2. Sizma, oqish yoki boshqa mexanik nuqsonlarning mavjudligini aniqlash uchun vizual va instrumentlar yordamida nazoratni amalga oshirish
		3. Oqim o'lchov asboblari yordamida tizimdan o'tayotgan suyuqlik (suv) sarfini aniqlash
		4. Tizimning turli nuqtalarida bosimni o'lchash (kirish, chiqish, oraliq bosqichlar)
		5. Suv sathini o'lchash qurilmalarining texnik holatini baholash
		Ko'nikmalar:
		Bosim ostida tizimni sinovdan o'tkazish
		O'lchov asboblari bilan ishlash
		Tizim ish rejimini monitoring qilish
		Avtomatik nazorat va signalizatsiya tizimlarini sinash
		Tahlil qilish va texnik xulosa chiqarish
		Bilimlar:
		Gidrotexnik tizimlar va inshootlar tuzilishi va ishlash prinsiplari
		Germetiklik va gidrostatik bosim sinovlari metodikasi
		Oqim, bosim va daraja o'lchov asboblari va uskunalari
		Sinov va texnik nazorat normalari
Mas'uliyat va mustaqillik:		1. Bosim ostida o'tkaziladigan sinovlarda texnika xavfsizligi va mehnat muhofazasi qoidalariga rioya qilish
		2. Aniqlangan nosozliklar haqida mas'ul shaxslarga xabarnoma taqdim etish va ularni hujjatlashtirish
		3. Sinov rejasi va o'tkazish tartibini texnik topshiriq asosida mustaqil ishlab chiqish
		4. Sinov davomida ish jarayonini ustuvorliklarga ko'ra mustaqil tashkil etish va operativ qarorlar qabul qilish

Texnik va/yoki texnologik talab	<ul style="list-style-type: none"> - Ish jarayonida barcha texnik hujjatlar muntazam yangilanib borilish; - Jihzlarni oʻrnatishda va sozlashda xavfsizlik standartlari (elektr, mexanik, gidravlik) qatʼiy rioya qilish; - Montaj va taʼmirlash ishlarining sifat nazorati olib boriladi, nojoʻya holatlar oldindan bartaraf etish - Texnologik jarayonlar ketmakteligi buzilmasligi, har bir bosqich yakunlanmasdan keyingi bosqichga oʻtmaslik tavsiya etiladi.
--	--

V. Kasbiy standartning texnik ma'lumotlari

5.1. Kasbiy standartning rekvizitlari

1.	Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashining tasdiqlash hujjatlari:	Suv xo'jaligi sohasida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashining 2026-yil 1-maydagi 2-son bayoni
2.	Milliy malaka tizimini rivojlantirish institutining xulosasi:	KS-0127-sonli xulosa, 27.03.2026.
3.	Kasbiy standart talqini va ishlab chiqilgan sanasi:	1.0 – talqin, 27.03.2026.
4.	Taxminiy qayta ko'rib chiqish sanasi:	27.03.2031.

5.2. Kasbiy standartni ishlab chiqishga mas'ul tashkilot

Suv xo'jaligi vazirligi

(tashkilot nomi)

Vazir

Xamrayev Shavkat Raximovich

(rahbarning lavozimi, imzosi va F.I.O.)

5.3. Kasbiy standartni ishlab chiqishda ishtirok etgan tashkilot (korxonalar) to'g'risida ma'lumot

T/r	Ishlab chiquvchilar to'g'risida ma'lumot	
	Ish joyi va lavozimi	Familiyasi, ismi, otasining ismi
1.	Suv xo'jaligi vazirining birinchi o'rinbosari – Suv xo'jaligi obyektlarini ekspluatatsiya qilish agentligi direktori	Ishpulatov Z.
2.	Suv xo'jaligi vazirligi Inson resurslarini rivojlantirish va boshqarish bo'limi boshlig'i	Alikulova D.
3.	Qoraqalpog'iston Respublikasi Suv xo'jaligi vaziri	Yusupov B.
4.	Amu-Buxoro irrigatsiya tizimlari havza boshqarmasi boshlig'i	Fayzillayev E.
5.	Amu-Qashqadaryo irrigatsiya tizimlari havza boshqarmasi boshlig'i	Siddikov F.
6.	“Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti” Milliy tadqiqot universiteti prorektori	Xudayarov B.
7.	Mingbuloq tumani 4-son texnikumi direktori	Parpiyev I.
8.	Qo'shko'pir tumani 4-son texnikumi direktori	Xasanov Z.
9.	Irrigatsiya va suv muammolari ilmiy-tadqiqot instituti direktori	Urazkeldiyev A.
10.	Suv xo'jaligi vazirligi Inson resurslarini rivojlantirish va boshqarish bo'limi bosh mutaxassisi – Tarmoq kengashi kotibi	Xikmatov S.

**SUV XO‘JALIGI SOHASIDA KASBIY MALAKALARNI
RIVOJLANTIRISH BO‘YICHA TARMOQ KENGASHI**

KASBIY STANDART
SUV XO‘JALIGIDA AVTOMATLASHTIRILGAN
BOSHQARUV